ՆՈՒՄԷՐՈ 1475 ՇՈՒԼԻՍ 16 ՇԱԲԱԹ ՊԷՏԵՐՆԱՅԻ ՄԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՏԱԹԼԱՐԸ

Մէջեխիէ 20 դուրուշատ

ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԻՆԷԻՆ

Գիր սէնէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Ալթը ամիսլիք . . . . . 90 »
Իւչ ամիսլիք . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԱԹԱ ԻՆԷԻՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճակլար իչիւն

Գիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը ամիսլիք . . . . . 110 »

30 Բարա

ԹԷՐՋԻՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՈԼԻՍԻԳԻՆԷ ԻԼՄԻՆԷ ՎԷ ՄԻԼԻՆԷ

ՎԷ ՍԱԽԻԼԷՑԻ ՀԱՄԻ ԵԷՎԱՄԻ ԶԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՏԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ ճինէի սահիֆէյէ 5 ղրշ
Գիւնէիւ սահիֆէյէ . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուժուրու սարրաֆիյէյէ այիտ.
2 վէ ճիւնէիւ սահիֆէլէրէ . 6 ղրշ
Գիւնէիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Զեյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բապարլըգ օլուր։
Մէվատտը նաֆիյա տայիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օնլունմայաճագ։

30 Բարա

Իտարէխանէսի վէ մաթպասար, Սթամպօլոս Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրո 18 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆիֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի, քեաֆիֆէյի մէքեաթիպին տախի անրն նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԿԻՆԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԸՍՐ

Գանֆէրանսը էվվէլքի կիւն մուգու պուլան իճթիմանընտա Օսմանը մուրախխասլարը նասրլ վէ նէ չարթլար իլէ Մըսրա Օսմանլը սաքէրի կէօնտէրիլէպիլէճէյինի պէյան իթմիշլէր տիր։ Շէրաիթը մէզկուրէ թահթը թէքրարիթը մէզկուրէ թահթը սօնրա, զէքքիւրէ ալընտրգտան սօնրա, հէր սէֆիր թարաֆընտան սէվլէթը մէթպուէսինէ արզ ու իշար օլունմուշ տըր։

Գանֆէրանս եարըն տախի իճթիմա իտէրէք, մասլահաթը հէր ճիհէթինի պիլէթրաֆ թէտգիգ իտէճէք տիր։

—

Խէրէ Էյէֆէրտէ գունմուշա ըր

«Զարշէնպէհ կիւնիւ գանֆէրանսը բէսմէն քիւշատընտան էվվէլսէֆիրէր՝ պիլիճիմա թէտթիի էճքեար իթմիշլէր տիր։ Պատէհու գանֆէրանս ուզունճա ադտը մէճլիս իյլէմիշ տիր։ Օսմանը մուրախասը՝ Ինկիլթէրրա, բարլամէնթ օսընտա ճէրէյան իտէն միւզաքէրէտէն պահս իլէ Պապը Ալիյէ վիւրուտ իտէն էնէնի ըսմի թէլէկրաֆլար ալաֆրանկա յուլիսին 13ինէ գատար օլսըզը ճիհէթլէ, Թարիխը մէզքիւր իլէ միւվէրրախ նօթատա միւնտէրիճ տավէթէ իճապէթէն Մըսրրտա ինթիզամը վէ հիւքիւմէթը մէշրուէյի իատէ իշիւն ասքէր սէվգ օլունաճաղընը պէէան իթմիշ տիր։

«Էվվէլքի կիւն մէճլիսը մէպուսանտա ճէրէյան իտէն միւզաքէրէ էնտասընտա, Մ. Կօշէն՝ Ինկիլթէրրանըն Մըսրրտա իթթիֆիկիթերրանըն Մըսրրտա իթթիֆաղ իտէճէկի բօլիթիգայը, եարխաղ իտէճէկի բօլիթիգայը, եանի Ինկիլթէրրա տէվլէթինին սըրֆ Մըսրրտա ասայէ էյէ հիւմանի իտարէյի թէէսիս իթմէք նէյէթինտէ պուլունտըղընը տէրմէեան էյլէմիշ տիր։ Տէրսաատէթ Ինկիլիզ սէֆիրը սապզընընը պունտան տահա զիյատէ միւնասիպ պիր միւթալաատա պուլընմայաճաղը տէրքեար տըր։»

—

Ճէրէյան Հէվէյնին պէեանընա կէօրէ, Մըսրրա Օսմանը ասքէրի սէվգի իչիւն թէտարիքեաթ կէօրիւմէքտէ օլտուղու բիվայէթի թէհգիգ իթմիշ տիր։ Բիվայէթի նազարէն, պու սէվգիճաթ 65 իլէ 70 թապուր արարընտա օլուպ, ֆէրիգ Բէճէպ վէ Ծալիհ Սարըմ բաշլար հազարաթը՝ ֆըրգա գօմանանընդլարընտա պուլունաճագլար, վէ ումում գօմանտա Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրինին էօհտէսինտէ օլաճագ իմիշ։

—

Տիւնքի Սթամպօլը իճմալը ահվալընտա աթիտէքի ֆգրա կէօրիւմիւշ տիր։

«Պու սապահ (տիւն) վիւրուտ իտէն բօսթա կաղէթալարը՝ էվլրօպալըլար պուլունան Գահիրէ, Տիմաթ, Թանթա, վէ մահալը սահիբէտ գըրկընար վուգու պուլտըղընը թաստիգ իտէյօրլար։ Ալրապի բաշա՝ պիր պէյանանամէ նէշը իտէրէք, Խըտիվի Իսմայիլը տուշմանը վէ Ինկիլիզլէրին հէմթէօհմէթի մագամինտա իլան իթմիշ տիր։ Միրալայլար ֆրգասը սէրքէրտէսի (Արապի)՝ Ինկիլիզ տօնանմասընընը խարապ օլտուգունա տահի պիր թէվթուր նէշը իթտիրմիշ, վէ տէմիշ տիր քի, ամիրալ Սէյմուր դաթլ օլունուպ, 8 ղըրհը պաթմըշ, վէ իքի տէ աթէշէ վէրիլմիշ, 4 ղըրհը տա թէվգիֆ օլունուպ պունլար եէտէք կէմիլէրիյլէ Գահիրէյէ կէօթիւրիլէճէք իմիշ (՝)։

«Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, Մըսրրա ասաքիրի իմտատիյէ սէվգի իչիւն քէմալը զայրէթ վէ միւսարաաթ կէօսթէրիյօր։ Իսքէնտէրիյէյի իշղալ իթմէքտէ օլան 6000 Ինկիլիզ ասքէրինէ՝ եաղընտա պիր գաչ կիւն ագտամ Ինկիլթէրրատան հարէքէթ իթմիշ օլան 8000 նէֆէր տահի զամմ ու իլավէ օլունաճագ տըր։ Տիւն (էվվէլքի կիւն) 5000 Հինտիսթան ասքէրի սէֆինէլէրէ բաքիպ օլմայա էմր ալաղ իթմիշլէր տիր։ Էկէր Ինկիլթէրրատա իքմալը թէտարիքեաթ իթմէքտէ օլան գալ օրտուսու Մըսրրա մուվասէլէթ իտէր իսէ, Մըսրրտաքի Ինկիլիզ ասքէրինին միգտարը 30,000նէֆէրէ պալիզ օլաճագ տըր։»

—

Ալրապի բաշա՝ Մըսրը ասքէրինին իսքէնտէրիյէյի թախլիյէ իթմէսի իւզէրինէ, միւտիրլէրէ խիթապէն աթիտէքի պէյանանամէյի նէշը իթմիշ տիր։

«Խըտիվ Բաղ-էտ-թին սարայընա կիտուպ քէնտիսինի մուհաֆազա իթմէք իւզրէ Ինկիլիզլէրտէն ասքէր իսթէմիշ, վէ ասքիրը մէրգումէյի շէհրին հէր ճիվարընա թագսիմ իթմիշ տիր։ Բէզա Խըտիվը միւշարիլէյհ, հէյէթը նուզզարը եանընտա սագլայը, մէմուրլյէթլէրի պաշարընտա պուլունմալարընա միսաատ իթմէմիշ տիր, վէ պու իսէ՝ Ինկիլիզ էֆքէարընա մուվաֆըգ օլան էնթրիքէրինին իճրաատընա նուզզարը միշարիլէյհիմի գուլանմագ իսթէմէսինտէն նէյլէթ իթմիշ տիր։

«Խըտիվին թահրիքեաթը իւզէրինէ Ինկիլիզլէր՝ ալաղը ինթիգամ իթմէք իւզրէ, չէհիրի մուհաֆազայա մէմուր օլան ասքէրիմիզի գըրճալա գաթլ վէ թիւֆէնքէք թէլէֆ իթմիշլէր, վէ ասքէրիմիզին էսլիհասընը ալարագ, բասթ կէլտիքլերի եէրտէ ասքիրը մէրգումէյի գաթլ էյլէմիշլէր։ Մէմլէքէթին՝ շիմտիյէ գատար ահճըտը Խըտիվ՝ շիմտի Մըսրը Մուսիմանլարը իւզէրինէ հիճում իթմէք իչիւն տիւշմանլա պիրլէշիպ, էյլէրինէ տիւշէնլերի վէ շէհիրտէն իչէրի կիրէնլերի պօղազլայօրլար։

«Խըտիվ կեճէլերի դաբրլարը յալա Ինկիլիզլէր միյանընտա գալըպ սապահլարը սահիլ ավտէթ իթմէքտէ, վէ Իսքէնտէրիյէ սօղագլարընտա պուլունան Միւսլիմանլարըն միւթէմատիէն պօղազմանմասընը էմր էյլէմէքտէ տիր։ Իշթէ պու սէպէպտէն տօլայը մուհարէպէի շէտիտէյ սիզի թէշվիգ իտէր, վէ զայրէթը վաթանբէրվէրանէ վէ սկյնկյէնիգի իսթիմալէ սիզի տավէթ էյլէրիմ։ Խմտի, պիլինիզ քի, պունտան պէօյլէ թէքմիլ մէմլէքէթ իտարէի ասքէրիյէ ալթընտա տը։ Սիզէ խապէր վէրիրիմ քի, էմրընա օգունտուզունա կէօրէ, Խըտիվ՝ Մըսրրընկիլիզլէրէ սաթմիշ, վէ դարբլարը իլէ Ինկիլիզ սէֆինէլէրինտէ եաթտըգտան մնատտա, Ինկիլիզլէրէ 15000 էքմէք թէվգի իթմէսինի ասքէրի ֆրուսնալար միւտիրինէ էմր իտուպ եէրլիլէրի պու նէյմէթտէն մահրում պրագմըշ տըր։ Ալրապի բաշա՝ խաթմը մէգալընտա Խըտիվին թէլէկրաֆընա իթաաթ իտպ իթմէյէճէկի մէսէլէսինի մէճլիսը նիւվվապա արզ իթմէսինեեադուպ բաշատան թալեպ իթմիշ տիր։

«Խըտիվին թէլէկրաֆը իսէ՝ Ալրապի բաշայը Իսքէնտէրիյէյէ տավէթ իթմէքտէն իպարէթ իմիշ։»

Պալատէ տէրճ օլունան ֆըգրալար պու կիւնքի թէրճէմանը Հէյէֆ իլէ ճէբէոէ Հավատոյտտ տախի պուլունմագտա տըր։

—

Տէրսաատէթտէն Տէյէ Գրանդէկաղէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, գանֆէրանսա մուրախաս թաեին օլունմուշ օլան Սրանիա տէվլէթինին Տէրսաատէթ սէֆիրի Մ. Բասգօն՝ ալաֆրանկա յուլիսին 20ինտէ վուգու պուլան գանֆէրանս իճթիմանընա, Սիվէ յիշտէն կէչէճէք Սպանիա թիճճար սէֆինէլէրինին մուհաֆազասը իչիւն Սիվէյիշ գանալընին իքի թարաֆընա իւչ կամպօթ թաեին իթմէք լուզումունու գանֆէրանս ազալարընա պէյան, վէ հաթթա Սպանիանին իսքէնտէրիյէյէ 4 գրթա պրրհը կէօնտէրմէք նէյէթինտէ օլտըղընը տէրմէյան էյլէմիշ տիր։

Սպանիա սէֆիրինին՝ գանֆէրանս էրքէանընտան օլտուղու մատտէսի պէզճէ ղայրը սահիհ օլտըղընա պիտէն, մէգքիւր հավատիսին տախի պիտալ ու էսաս օլտըղը տէրքեար տըր։

—

Ալրապի բաշանըն ֆօթօկրաֆ իլէ չըդարըմըշ օլան ըսմսիրլէրի 100,000տէն զիյատ Մըսրրտա սաթըլտըղը կիպի, էյրօպատա սաթըլտըղը կիպի, էյրօպատա տախի ըէք չօգ սաթըլմըշ վէ 1 ատէտի 2—3 ֆրանգա գատար ալընմըշ տըր։

—

Վէֆէրն պէեանընա կէօրէ, ամիրալ Սէյմուր քիւչլէրը իլէ կէթիրմիշ օլտուղու ալթունլարտան հէր կիւն մէսքիւքէաթ տարպ իթտիրմէքտէ, վէ մէսքիւքաթը մէգքիւրէեի մէգասիտը մանիւմէսի ուզուրընտա սարֆ էյլէմէքտէ իմիշ։

—

Ալաֆրանկա յուլիսին 19ընէը կիճէսի Իսքէնտէրիյէյինին 4 եէրինտէն աթէշ զուհուր իթտիյի վէ 20 գատար Ալրապ եաղմաճըլարընը թէվգիֆ իտիլտիյի թէէկրաֆ հավատիսինտէն տիր։

—

Ալրապի բաշանըն թահթը գօմանտասընտա գուվվէթին կիւն պէ կիւն արթմագտա օլտուղու Իսքէնտէրիյէյտէն խապէր վէրիլիյօր։

—

Յուլիս 11 թարիխիյէ թարապլուսը Ղարպտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, օրատա Մալթըղլար միյանընտա խէվֆ ու հէյճան հալա պէրտէվամ օլուպ, պունլար օրատան ճէմիյէթլէ սավուշմագտա իմիշլէր։ Իչպու գօրգու իթալիանլարա վէ եահուտիլէրէ տախի սիրայէթէ պաշլամըշ տըր։

—

Խարթումտան եազըլան մէքթուպլարա կէօրէ, Քէրտէֆան Ալրապլարը մէրքէզը էյալէթ օլան էլ Ապիտ գուրպինտէ պիր քէօյիւ զապթ ու իհրագ իթմիշ վէ պու սըրատա 30,000 գանթար զամգ տախի միւհթէրէգ օլմուշ տըր։ Սէնաարատան Խարթումա գատար Նիլին պիւթիւն պօյունճա Ալրապլար զամգ եիւքլիւ սանտալարը պաթըրարագ, Եունանը պուլունան թաիֆէլէրի տախի թէլէֆ իտիյօրլար իմիշ։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Ինկիլթէրրա ըէխի վիւքէլասը Մ. Կլատսթօնըն զարիպ զարիպ պէյանանթընա տակը Լօնտրատան խապէրլէր կէլմէքտէ իտի։

Կէօրիւնիւշտէ Ինկիլիզ կաղէթալարընընն էն պէօյիւկի օլան Թայմս տախի քէնտի ըէխի վիւքէլասընտան կէրի գալմագ խաթէմտիկինտէն, աճայիպ վէ հագսըզ էֆքէարլարտա պուլունուեօր։

Պու կիւնքի Սթամպօլտա օգունաղընա կէօրէ, տիւն կիճէ ալաֆրանկա սաաթ 10տա գանֆէրանս Գանթի Գօրթի Նէզտինտէ ագտը իճթիմա իթմիշ տիր։ Օսմանը մուրախասլարը մէգքիւր գանֆէրանտա հաղը պուլունմուշլար տըր։

Լօրտ Տըֆրին՝ հիւքիւմէթը մէթպուսաը նամընա օլարագ թալեպ իթմիշ տիր քի, Զաթը Շահանէ՝ Մըսրրա ասքէր կէօնտէրմէզտէն էվվէլ Ալրապի բաշանընը ասի օլտուղընը իլան պույուրտուլար։

Օսմանը մուրախասը պու թէքլիֆէ հիչ պիր ճէվապ վէրմէմիշլէր տիր։

Միւշարիլէյհիմա մուրախասլար՝ ախիրէն Մ. Կլատսթօնըն իյրատ իթմիտիկի նութգ հագգընտա խղահաթ թալեպ իթմիշլէր տիր։

(Տէնէր Մըսր հավատիսը էյէտ Յէնանէ սահիֆէյէ դէրճամա օլունա)

Մշէ կաղէթասընընն պէյանընա կէօրէ, Բէթէրսպուրգ կաղէթալարը՝ գանթ Լօրիս Մէլիգօֆընն հարպիյէ նազրը թալին օլունաճաղընա տահի պիր բիվայէթ տէվէրան իթտիկինի եազը յօրլար։

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Թարաֆը Շահանէտէն Ավրաթրիա իմբէրաթօրընա իհտա պույրըլան Նէշէ Իֆէնտը Վիէնայա կէօթիրմէյէ մէմուր օլան Ֆուատ բաշա հազրէթլէրի Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշ օլմայըզ, միւշարիլէյհին պու կիւն եօլա չըգմասը մէմուլտը։

—Էսլիհա իհթիալաթընա տահի պիր նիզամնամէ թանզիմինէ մէմուր օլան միւխթէլիթ գօմիսիօն՝ էվվէլքի կիւն տախի Ռուսումաթ Էմանէթինտէ իճթիհա իթմիշտիր։ Մէզքիւր նիզամնամէ մուճիպլինճէ, տէվլէթլէրճէ գապուլ օլընան թիւֆէնքլէր վէ թօք վէ միթրայէօզ վէ սիւնկիւ վէ գայաթուրա վէ մուհիմմաթը հարպիյէ իտիպալի մէն օլընաճաղ տըր։

Զաթէն իտիպալ իտիլմիշ օլան պու կիպի էպիհա պուլունուր ի-

սէ, պունլար սահիպլէրի թարաֆընտան 4 մահ զարֆընտա մէմալիքը էճնէպիյէյէ նագլ օլունապիլէճէքլեր տիր։

—Ամասիա միթէսարրըֆը Ամթրֆ պէյ՝ պու քէրրէ Տէրսաատէթէ կէլմիշ տիր։

—Էվվէլքի վէճճէ Պէպէք իլէ Հիսար արասընտա տէնիզէ կիրէն պիր գալտրրըմճը պիր տահա չըգմամըշ տըր։

—Գասրքէօյիւնտէ սաքին գույումճու թուլումպաճեան նամ քիմսէնէ՝ չարշէնպէհ կիւնիւ նէֆսինէ սուի գաստ նէյէթիյլէ վաբօրատան քէնտինի տէնիզէ աթմըշ իսէ տէ, տէրհալ գուրթարըլմըշ տըր։

—Բէհպերը թիճարէթ օլմագ իւզրէ Էդրէյէ-Ռեօր Օսման նամ իլէ պիր սանամէ իկրաճ իթմէքտէ օլան Մ. Զէրվանթ՝ Շիլլի թրամ վայընտան ինէրիքէն տուշիպ գօլու գըրըլմըշ տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թիֆլիստէն թարաֆըմըզա եազըլընտըղընա կէօրէ, Ս. Էչմիածին Հայրապետի Վեհ. Գէորգ Գ. Սրբազան Կաթողիկոս հազրէթլէրի՝ պունտան ագտամ Ռուսիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան Ալէքսանդր Նէվսքի նիշանընընն պիրինճի ըիւթպէսինի ախզ իթմիշ օլմաղլա, կէչէն հաֆթա հիւքիւմէթը միւշարիլէյհա՝ պիր տէ թահրիրաթ իրսալ իտէրէք, նիշանը մէդալիա մուխասսէս օլան սէնէվի մասընն թէէտիպ օլունաճաղընը, վէ իսքէնտիկի պանգատան սեպ ու գապգ իտէպիլէճէկինի միւշարիլէյհ Սրբազան Կաթողիկոս հազրէթլէրինէ թէպլիղ իթմիշ տիր։

—

Պէկեան Թադէոս էֆէնտինին՝ քէնտի զէվճէսի օլան Մարիէրիթ Պէկեան ալէյհինտէքի տավախ մալիմինտէ կէրէք տօղրուտան վէ կէրէք տօլայրտան հէր քիմին մէտալի օլմուշ իսէ, անլէր հագգընտա սըրֆի շախսի օլարագ նէ տէրէճէ խուսուսէթի պուլունմուշ օլտուղու աթիտէ նագլ իտիլէճէք վուգուսաթտան անլարընը յօր։

Մալիմտիր քի, տավախ մէդքիւրտէ ավօգաթ Սարաճեան Թորոս էֆէնտի սանասաթը լյճապընճա միւտտա ալէյհլէրտէն պիրինի մահքէմէի իսթինաֆ ճինայէթ գըմընտա իթտիկի կիպի, իքինճիսինի տախի մահքէմէի թէմիզսիզ միւտտաֆաա իթմիշ իտի։ Էֆէնտիի մումանէյհին շախսիյաթընա ինթիգալ վէ թարրուզ իթմիշ օլտուղընտան, պու սէպէպլէ արալարընտա էվէլճէ պէօյիւք պիր արպէտտա վուգու պուլմուշ իսէ տէ, էթրաֆտան պաղը զէվաթ արայա կիրիպ Պէկեան էֆէնտինին հագսըզլըզընը պիրիթեան միւնազասը մէն իթմիշ, վէ Սարաճեան Թորոս էֆէնտիյի պիր օտայա կէօթիւրիպ օրատա մումանէյհին հագգը հիտաթինի թէսքին իյլէմիշլէր տիր։

Իմթէ պատտէ պէյան իթտիկիմիպ վէճճէլէ, Պէկեան Թադէոս էֆէնտի քէնտի զէվճէսի իլէ օլան տավասընտա քէնտի ալէյհինտէ ավօգաթլըզ իտէն պիր զաթա շախսի ատտվեթի օլտուղընը, վէ պիտապէրին ճէմկէթը պէչէրկէ մկանընտա գաթէի հիւսնի մուաշէրէթէ ակեան օլմատըղընը պու սուրէթլէ պէյան իթմիշ օլուրյօր։

ԳԱԹԻԼԻՆ ԴԸԶԸ

Պու նամ իլէ մաթպասանըզտա թապ ու թէմիզ օլունան հիքեայէի լաթիֆէ՝ Սթամպօլտա Մէրճան չարշըսընտա վագը 33 նումէրօլու Ցովհան Աշճեան քիթապխանէսինտէ տախի 10 ղրշ. ֆիյաթ իլէ սաթըլըր։

ՄԷՐԵԱԹԻՊ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Վէ ՐՕՊԷՐԹ ԳՕԼԷՃ

Տէր Խմբագիր,

Ցաւ է ինձ տեսնել երեկուան թերթին մէջ, Ձեր մեծապատուութենէն նաև յօդուածիս սխալ ըմբռնումը։ Իմ առաջարկ՝ «եթէ Տ. Պէրպէրեան ա» այն անկարելի պայմանն, միմիայն Ռոպերդ գօլէճի ինչ ինչ ուսմանց առաւելութիւնը, բաղդատմամբ Պէրպէրեան վարժարանի» ցոյց տալէ յետոյ՝ առաջնոյն Եւրոպիոյ գօլէճներուն, պաշտօնական հաւասարութիւնը ևս ցոյց տալով՝ Տ. Պէրպէրեանի յանդուգն հրաւէրը յետս կոչել տալու նպատակը ունէր, և ոչ թէ՝ նորա հրաւէրը ընդունելու ո և է միտումի։ Հարկ կը համարիմ ըսել թէ՝ առ Տ. Պէրպէրեան մեր ըրած անկարելի առաջարկը, քաղաքավարութեան հարկէն ճնշուած էր. ընդհակառակն՝ մենք կրնայինք հետևեալը պատասխանել։ Նկատելով որ Պէրպէրեան վարժարանի ուսումնացանկը տակաւին ինչ ինչ թերութիւններ կը պարունակէ, բաղդատմամբ Ռոպէրդ գօլէճի, և ընդհանուր տեսակետով նմա չը հաւասարիր, կը հետևցնենք թէ՝ Պէրպէրեան ուսումնաւարտ՝ Ռոպէրդեաններուն ոչ հաւասար և ոչ ալ արժանի են նոցա հետ մրցելու։

Տ. Պէրպէրեան պէտք էր լաւ բաղդատել իւր ուսումնացանկը մեր ուսումնացանկին հետ և ըստ այնմ ի մրցում հրաւիրել, մենք չենք ըսեր թէ՝ Պէրպէրեան ուսումնաւարտ ոչ մէկ ուսման մէջ չեն կրնար մեզ հաւասարել. բայց և այնպէս լաւ պէտք է գիտնալ թէ՝ մանաւորը՝ ընդհանուրին հաւասար չը կրնար ըլլալ։

Իրաց այս վիճակին մէջ, եթէ մենք հրաւէրն ընդունինք, այս պարագային մէջ ևս՝ ճշմարտութիւնը երևան հանելու, մեր ընկերներու հակառակ գործած պիտի ըլլանք, ըստ Տ. Պէրպէրեանի խոստման, իւր վարժարանին փակման պատճառ ընելով, սկզբունք մը ղոր Ռոպէրդեան Հայ սանունք կը պաշտեն. և այդ սկզբունքը Հայ վարժարանաց զարգացման փափաքը՝ և նոցա համար աշխատիլն է։ Տէր Խմբագիր, մենք վկայագիր ըսելով, ըստ Ձեր դիտողութեան, թուղթ մը միայն չենք հաներ, այլ նորա պարունակած արժանիքը. և Ձեր մեծապատուութիւն պարտի հաւատի ըլլալ թէ Ռոպէրդեան ուսումնաւարաք իւրեանց տակաւին ուսանողներ ըլլալը՝ լաւ հակցած են. բայց ուսանողներու մէջ ևս տարբերութիւն մը կայ։

Տէր Խմբագիր, Ձեր արդարասիրութիւնը և անկողմնասիրութիւնը՝ ինձ յոյս կը տան թէ՝ այս անգամ ևս պիտի բարեհաճիք սոյն գրութիւնս Ձեր պատուաբեր թերթին մէջ զետեղել և ընդունել նախապէս իմ շնորհակալեաց հաւաստիքը։

Մնամ խորին յարգանօք

Յարութիւն Մ. Սդեան

13 Յուլիս 1882

Բերա

ԹԷՐԹ. ԷՖԷՆԴԻ.—Ռոպէրթ Գոլէճ մէքթէպլինին պու սէնէ իւմալը թահսիլ իթմիշ օլան շակիրտանէնտան Մ. Սպեան էֆէնտինին՝ Պէրպէրեան էֆէնտի թարաֆընտան միւսապէգաթ իչուն վագը օլան պիր տավէթը մալիւմէյ եաղտրը ճէվապնամէսինի կէչէն կիւնքի նիւսխէմիզտէ տէրճ իթտիքաէ, զէյրինէ պէյանը միւթալէա իտէրէք պաղը նօգթատա հագգը օլտուղունու իթիրաֆ իթմէքլէ պէրապէր, Պէրպէրեան վարժարան շակիրտանէրին էւրօբա մէքթէպլէրինտէն թանրլապիր շահատէթնամէլէրի օլմատըղը իչուն անէրէք միւսապէգաթա կիրիշմէքտէն իսթինքաֆ իթմէյէ հագգը օլմատըղընը Սպեան էֆէնտիյէ իսթաթ իթմիշ իտի։

Պու տէֆա էֆէնտիի մումանէյի՝ պաղատէքի վարագայը իրսալ իտէրէք, կէօյա ֆիքրինի եանլըշ անլամշ օլտուղումուզը պէյան իթտիքտէն սոնրա, Օսպէրթ Գոլէճտէ ալտըղը ենկիլիզքարի թէրպիյէի միթէքէպպիրանէնին էսէրինի պու տէֆա թէմամըլյալ մէյտանա չըգարմիշ, վէ էվվէլքի մէքթուպընտա՝ նէյէթի Պէրպէրեան էֆէնտինին տավէթի դապուլ իթմէք օլմայըպ, հաթթա տավէթը մեղքիւրէյ կէրի ալտըրմագ օլտուղունը իսթար իյէմիշ տիր։

Սպեան էֆէնտի՝ Պէրպէրեան մէքթէպլինին բրօկրամինտա Օսպէրթ Գոլէճ բրօկրամինա նիսպէթլէ բէք չօգ էքսիքլիքլէր պուլունտըղընը, վէ իքմալը թահսիլ իթմիշ օլան Պէրպէրեան թալէպէսինին՝ Օսպէրթ Գոլէճ շակիրտանըյլա միւսապէգաթ իթմէյէ լիեագաթ ու իպթիտարլարը օլմատըղընը տախի խսթէսէ խիշ տավէթը մեղքիւրէյէ ճէվապէն եաղտրը էվվէլքի մէքթուպընտա սէօյլէյէպիլիր խիշ։ Հալ պու քի էկէր օլ մէքթուպտա տաճապա օնո՛ւն տա մը շահատէթնամէսինի, բրօկրամինը, վէ զայրըհիւմ արաշիրըրզ, թէ.ելիֆինի բէտտա իտէճէքսինիզ։

Իյթէ պունդարը եաղմամըղտան մագսէտ՝ ոիզէ շունու անլամթմագ տրը քի, պիր մէքթէպը միլլինին պիր միտիրը պէնամը թարաֆընտան վագը օլան տավէթը նազիքեանէյէ սիզ պէօյլէ պիր լիսանը քիպր ու զուրուբլա ճէվապ վերտիքճէ, պիզ տէ տայմա սիզին իգթիտարընըզ իւզերինէ շիսպէհ իտէճէյիզ։

ՇՈՒՄՆՈՒ

Շեհրը մէգքիւրէէն վարիտ օլան պիտէքի մէքթուպընն սահիպի թարաֆընտան պունան ադամ տէ տիկէր պիր մէքթուպ վիւրուտ իլէ սէհվէն մուխալիր թարաֆընտան տէնէրէք տէրճ օլտուղընը պու միանաէպէթլէ զիքր ու պէյան իտէր վէ թասհիհինէ խպթիտար էպէրիզ։

14/26 յուլիս 1882

Ցունիս 8էն, մեր երկրի իշխանին ի Սոֆիա վերադարձէն 'ի վեր, որչափ ազատականք այնչափ ալ միւս կուսակցութիւնք քիչ շատ փոփոխութիւնք կ'սպասէին. դարձեալ պահպանողականք միայն վաստկեցան. ներքին և պատերազմական գործոց նախարարաց փոփոխութիւն, որ այժմ դրութեամբ և անձնաւորութեամբ բոլորովին Ռուսական է, պահպանողականաց տիրապետութեան մեծ հաստատութիւն կըտայ, և յայտնի ապացոյց է թէ իշխանը բնաւ ազատական փոփոխութեանց դաղափարակից չէ. ոչ ի բէթէրսպուրգ և ոչ ի Վիէննա սահմանադրական փոփոխութիւններ ընելու խորհուրդներ տրուած են իրեն, ինչպէս մի քանի լրագիրք կը կարծէին երբեմն։ Մեր իշխանն իւր կառավարական դրութեան յարատևութեան և ժողովրդականութեան վրայ այնչափ հաստատամիտ և անսղղոդդ կ'երևի, որ ամենայն ցին վառնա անցաւ տարւոյս անսոլոր տաք օրերն վեց շաբաթի չափ անդանցնելու. և նախարարաց ժողովոյ նախագահ Պ. Թէոտոր Իգնատիֆ ալ արդէն մօտիկ երեք շաբաթէ ի վեր աստ իւր հայրենիքը կը գտնուի ի զբօսանս (վագանցա)։ Սոյն կրկին բացակայութիւնք յայտնապէս կը ցուցնեն նաև, որ ազատականաց կողմէն կարծուած խլրտմունք, ներքին և արտաքին յուզմունք եթէ ոչ անհիմն, աննշան են և ուշադրութեան անարժան։

Ցունիս 12 յուլիս 11 տեղ Պուլկար և Հայ դպրոցների քննութիւնք տեղի ունեցան։ Պուլկարք 3 իգական, 3 արական սեռի դպրոցներ և մէկ ալ երկսեռի համար վարժապետանոց մի ունին. անցեալ տարի իրենց բոլոր երվսեռ աշակերտաց թիւն էր 1900. այս տարի 2100էն աւելի է. վարժապետանոցին մէջ միայն 40 ուսանող և 24 ուսանողուհի ունին որ Գերմանական դրութեամբ վարժապետութեան և վարժուհիութեան կը պատրաստուին. (1) ընդ ամենը 35 դասատու ունին այնչափ աշակերտաց համար, 240,000 ղրշ. տարեկան ծախք կընեն 7 դպրոցների համար, փայտ, ածուխ, ուսուցչի ամսական ևն բոլոր դպրոցական ծախքերը միասին հաշուելով, որ ամիսի հաշուով 20,000 ղրշ. կը գայ։ Բաց ի սակէ վճարկին դպրոցների ընդհանուր տեսուչը կայ, որ ամիսը 400 ֆրնգ. կընդունի։ Այս բոլոր ծախուց գրեթէ 3/4 ժողովուրդը կը հոգայ, անձնիւր Պուլկար դպրոցական ծախուց պիտի մասնակցի, զանակ ունենայ չունենայ. մարդկայ, որ 800 ղրշ.էն աւելի դրամ դպրոցական տուրք կը վճարէ, վճարել չուզողին կրկինը կառնուն կառավարութեան միջոցաւ։

Մեր արական սեռի դպրոցի վերջամսեայ քննութիւնը տեղի ունեցաւ յունիս 28—յուլիս 3 և յուլիս 11ին մրցանակաբաշխութիւն եղաւ։ Քննութեան առարկայներն էին Հայերէն Աշխ. և Գր. Հայոց Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն Հայաստանի (Դծագրութիւն), Պուլկարիոյ (ընդարձակ) և բնական, թուաբանութիւն, Գեղագրութիւն, Դծագրութիւն, Մարմնամարզութիւն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Իրաբանութիւն, Իրագրութիւն, Քրիստոնէական, հասարակ ընթերցում. քննութեանց ժամանակ միշտ ունկնդիրք և երբեմն հարցնողք ալ կը գտնուէին. մասնաւոր քննիչք չկային. Պուլկարերէնի և Գաղղիերէնի քննութեան օրը ներկայ կը գտնուէին քաղաքիս Պուլկար Մետրապօլիտը, Պ. Թէոտոր Իգնատիֆ քաղաքապետը, և երեք Պուլկար դասատուք. բնականաբար Պուլկարերէնն իրենք քննեցին, իսկ Գաղղիերէնը մասնաւորապէս քաղաքիս կառավարիչ Պ. Իգնատիֆ (Պ. Թ. Իգնատիֆի եղբայր) քննեց։ Մոռնալու չէ նաև Հրէից բաբունին, որ մի օր մինչ կէս օր իւր ունկնդրութեամբ մեր դպրոցականները քաջալերեց։ Ունկնդիրք առ հասարակ գոհունակութեամբ կը մեկնէին։ Մրցանակաբաշխութեան օրը դպրոցի դիմ. դասատուին կարդացած տեղեկագրէն կ'երևի, որ մեր արական սեռի դպրոցի մէջ 69 աշակերտ ունինք ծաղկոց և ուսումնարան միասին առնելով. 3 հաստատուն ուսուցիչ և մէկ երթևեկ Պուլկարերէնի համար. ունինք և մի դպրոց աղջկանց համար Լ—ՔԷԼԷԱՆ անուն, 66 աշակերտուհիք մեծ ու փոքր, և 2 վարժուհի. ընդ ամենը 135 ուսանող—ուսանողուհի և 6 վարժապետ—վարժուհի ունինք. երկսեռ դպրոցի բոլոր ծախքը միասին հաշուելով, —ի բաց առեալ Պուլկարերէն դասատուինը, որ կառավարութիւնը կը վճարէ ամիսը 300 ղրշ.— մեր դպրոցների ամսական ծախքը 2900 ղրշի կը հասնի, եկամուտնիս այլ և այլ կալուածներէ և եկեղեցիէն է. վերջին ժամանակներս ժողովուրդէն դպրոցական տուրք առնելու փորձեր կը լինին շաբաթական 1—6 ղրշ., սակայն ցարդ ապաստած յաջողութիւնը չունեցանք։

Արդ համեմատութեամբ կը տեսնենք, որ տեղւոյս ազգայինք դպրոցների համար աւելի չծախսանն քան թէ Պուլկարք—թողունք այժմ թէ որի՞ն դպրոցներն աւելի արդիւնաւոր են.— մենք աւելի ուսուցիչ—ուսուցչուհի ունինք քան թէ անունք, սակայն գի՞տէք թէ, ընդհակառակն, որչափ պակաս աշակերտ—աշակերտուհիք ունինք բաղդատմամբ ժողովրդոց թուոյն, մեր քաղաքը 1900 տուն Պուլկար կայ, որ ունին 1920 (հանելով 2100էն 180 դրսեցիները) աշակերտ—աշակերտուհիք, որ տան դլուխ 2էն աւելի կը գայ, իսկ մենք 180 տուն և 200 ընտանիք ենք և ունինք միայն 135 դպրոցականք, որ տան դլուխ մի ուսանող—ուսանողուհի ալ չինկը, մինչդեռ Պուլկարաց համեմատութեամբ 400ի մօտ աշակերտ—աշակերտուհի պիտի ունենային։

Արդ չունի՞նք արդեօք զուարակներ թէ դպրոց չենք դրկեր, չիտակն ըսելով —թէ և այս տեղ ճշմարտախօսութիւնը բառական ծանր է և սուղի կը նստի։— մեր քոյրերն ալ հարիւր 13—14 տարեկան եղած ա՛լ դպրոց չեն երթար, դի մեծցած են... մինչդեռ 20 տարեկանէն աւելի Պուլկար և Պուլկարուհի դպրոց կը յաճախեն, եթէ ոչ այս մասին մէջ ևս պիտի կրնայինք դերազանցել։

Փափաքելի էր, որ, ծանօթ և անծանօթ պատճառները վերցուելով մեր ազգայինք այս պարագային մէջ ալ ցուցնէին իրենց առաւելութիւնը։

ԴՐԻՇԱՆ

---

(1) Աշակերտներէն 180ը դրսեցի են, 5 ալ Հայ կայ։

ՖՈՒԳԱՐՍ ՀԷՔԻՄԻ

ԺԱ.

ՊԻՐ ԹԻԻՐԲԻՆԻՆ ԻՐԻ ՊԷԹԹԻ.— ՍԷՆ-ԳԼՕՏ

(1474 Նէապոլսոյ պէվմ)

Օն պիրինճի Լուի մէյտանընտան պիր աղ ուզագ պէօյիւք սօգաղըն ուճունտա վագը տար մէ ալչագ քիւչիւք պիր խանէնին եէր դաթընտա պիր սալօնա կիթմէք իւդրէ պիզէ արդատաչ օլմազա թէնէգգիւլ պուլուրմալարընը օգուչանլարրմըղը բէճա իտէրիզ։

Թարիֆինտէն սարթը նազար իտէճէկիմիզ պու սալօն զայէթ սատէ պիր սուրէթտէ տէօչէնմիշ օլուպ, շըմինէնին իւզերինտէ եանմագտա օլան պիր պագրը լամբանըն եանընտա պէօյիւք պիր Խ—ՆԷ—ԲԻՆ կէօրիւնմէքտէ, վէ օճաղտա քէօզ պիր աթէչ եանմագտա իտի։

Նըմինէնին էօնիւնտէ գարէը պէ գարէը իքի ատամ օթուրմուշ օլուպ, պունլար տիրսէքլէրինի արալարընտա պուլունան պիր մէչ մասայա տայաթմըշլար իտի։

Մէրգումանտէն պիրի քնամիզ եաշը պիր բաբազ օլուպ, կիւզել վէ տաշզագ չէհրէսինտէն՝ բէք թէէսիրլի վէ սէպաթլը պիր ատամ օլտուղը վէ օ սըքատա պիր տիւշունճէ վէ էնտիչէսի պուլունտըղը անլաշըլմագտա իտի։

Ռէֆիգի՝ գաբթան Լադիւզօնըն գըյաֆէթինէ պէնդէր պիր էլպիսէի աստքերկէ կկինմիշ օլուպ, պէօյիւք վէ կիւզել վէ բէհլիվան վիւճուտը պիր իսթիյար իտի, վէ կէնիշ օմուզլարը իսթիյարլըգ եիւքիւ ալթընտա էդիմէմիշ իտի։

Նիւսիւնտէ բէնք օլուպ, սաշլարը կիւմիւշ կիպի պէյազ վէ Սգօչիալը ԷԼ—ԲԷՆԷՆԼար ուսուլինճէ բէք գըսա քէսիմիշ, վէ պըյըղը պէյազ վէ բէք ուզուն իտի։

Պէօյիւք մավի կէօզլէրի պիր տէլիգանլընընն կէօզլէրի կիպի բարըլ բաբլգ բարլամագտա, տէրին վէ աթ էշիչիան պագըզը տալընը պիր սուրէթտէ մեծապատուութիւն պարտի հաւատի ըլլալ թէ Ռոպէրդեան ուսումնաւարաք իւրեանց տակաւին ուսանողներ ըլլալը՝ լաւ հակցած են. բայց ուսանողներու մէջ ևս տարբերութիւն մը կայ։

Տէր Խմբագիր, Ձեր արդարասիրութիւնը և անկողմնասիրութիւնը՝ ինձ յոյս կը տան թէ՝ այս անգամ ևս պիտի բարեհաճիք սոյն գրութիւնս Ձեր պատուաբեր թերթին մէջ զետեղել և ընդունել նախապէս իմ շնորհակալեաց հաւաստիքը։

Մնամ խորին յարգանօք

Յարութիւն Մ. Սդեան

13 Յուլիս 1882

Բերա

ԹԷՐԹ. ԷՖԷՆԴԻ.—Ռոպէրթ Գոլէճ մէքթէպլինին պու սէնէ իւմալը թահսիլ իթմիշ օլան շակիրտանէնտան Մ. Սպեան էֆէնտինին՝ Պէրպէրեան էֆէնտի թարաֆընտան միւսապէգաթ իչուն վագը օլան պիր տավէթը մալիւմէյ եաղտրը ճէվապնամէսինի կէչէն կիւնքի նիւսխէմիզտէ տէրճ իթտիքաէ, զէյրինէ պէյանը միւթալէա իտէրէք պաղը նօգթատա հագգը օլտուղունու իթիրաֆ իթմէքլէ պէրապէր, Պէրպէրեան վարժարան շակիրտանընընն էւրօբա մէքթէպլէրինտէն թանրլապիր շահատէթնամէլէրի օլմատըղը իչուն անլէրէք միւսապէգաթա կիրիշմէքտէն իսթինքաֆ իթմէյէ հագգը օլմատըղընը Սպեան էֆէնտիյէ իսթաթ իթմիշ իտի։

Պու տէֆա էֆէնտիի մումանէյի՝ պաղատէքի վարագայը իրսալ իտէրէք, կէօյա ֆիքրինի եանլըշ անլամշ օլտուղումուզը պէյան իթտիքտէն սոնրա, Օսպէրթ Գոլէճտէ ալտըղը ենկիլիզքարի թէրպիյէի միթէքէպպիրանէնին էսէրինի պու տէֆա թէմամըլյալ մէյտանա չըգարմիշ, վէ էվվէլքի մէքթուպընտա՝ նէյէթի Պէրպէրեան էֆէնտինին տավէթի դապուլ իթմէք օլմայըպ, հաթթա տավէթը մեղքիւրէյ կէրի ալտըրմագ օլտուղունը իսթար իյէմիշ տիր։

Սպեան էֆէնտի՝ Պէրպէրեան մէքթէպլինին բրօկրամինտա Օսպէրթ Գոլէճ բրօկրամինա նիսպէթլէ բէք չօգ էքսիքլիքլէր պուլունտըղընը, վէ իքմալը թահսիլ իթմիշ օլան Պէրպէրեան թալէպէսինին՝ Օսպէրթ Գոլէճ շակիրտանըյլա միւսապէգաթ իթմէյէ լիեագաթ ու իպթիտարլարը օլմատըղընը տախի խսթէսէ խիշ տավէթը մեղքիւրէյէ ճէվապէն եաղտրը էվվէլքի մէքթուպընտա սէօյլէյէպիլիր խիշ։ Հալ պու քի էկէր օլ մէքթուպտա տաճապա օնո՛ւն տա մը շահատէթնամէսինի, բրօկրամինը, վէ զայրըհիւմ արաշիրըրզ, թէ.ելիֆինի բէտտա իտէճէքսինիզ։

Իյթէ պունդարը եաղմամըղտան մագսէտ՝ ոիզէ շունու անլամթմագ տրը քի, պիր մէքթէպը միլլինին պիր միտիրը պէնամը թարաֆընտան վագը օլան տավէթը նազիքեանէյէ սիզ պէօյլէ պիր լիսանը քիպր ու զուրուբլա ճէվապ վերտիքճէ, պիզ տէ տայմա սիզին իգթիտարընըզ իւզերինէ շիսպէհ իտէճէյիզ։

ՇՈՒՄՆՈՒ

Շեհրը մէգքիւրէէն վարիտ օլան պիտէքի մէքթուպընն սահիպի թարաֆընտան պունան ադամ տէ տիկէր պիր մէքթուպ վիւրուտ իլէ սէհվէն մուխալիր թարաֆընտան տէնէրէք տէրճ օլտուղընը պու միանաէպէթլէ զիքր ու պէյան իտէր վէ թասհիհինէ խպթիտար էպէրիզ։

14/26 յուլիս 1882

Ցունիս 8էն, մեր երկրի իշխանին ի Սոֆիա վերադարձէն 'ի վեր, որչափ ազատականք այնչափ ալ միւս կուսակցութիւնք քիչ շատ փոփոխութիւնք կ'սպասէին. դարձեալ պահպանողականք միայն վաստկեցան. ներքին և պատերազմական գործոց նախարարաց փոփոխութիւն, որ այժմ դրութեամբ և անձնաւորութեամբ բոլորովին Ռուսական է, պահպանողականաց տիրապետութեան մեծ հաստատութիւն կըտայ, և յայտնի ապացոյց է թէ իշխանը բնաւ ազատական փոփոխութեանց դաղափարակից չէ. ոչ ի բէթէրսպուրգ և ոչ ի Վիէննա սահմանադրական փոփոխութիւններ ընելու խորհուրդներ տրուած են իրեն, ինչպէս մի քանի լրագիրք կը կարծէին երբեմն։ Մեր իշխանն իւր կառավարական դրութեան յարատևութեան և ժողովրդականութեան վրայ այնչափ հաստատամիտ և անսղղոդդ կ'երևի, որ ամենայն ցին վառնա անցաւ տարւոյս անսոլոր տաք օրերն վեց շաբաթի չափ անդանցնելու. և նախարարաց ժողովոյ նախագահ Պ. Թէոտոր Իգնատիֆ ալ արդէն մօտիկ երեք շաբաթէ ի վեր աստ իւր հայրենիքը կը գտնուի ի զբօսանս (վագանցա)։ Սոյն կրկին բացակայութիւնք յայտնապէս կը ցուցնեն նաև, որ ազատականաց կողմէն կարծուած խլրտմունք, ներքին և արտաքին յուզմունք եթէ ոչ անհիմն, աննշան են և ուշադրութեան անարժան։

Ցունիս 12 յուլիս 11 տեղ Պուլկար և Հայ դպրոցների քննութիւնք տեղի ունեցան։ Պուլկարք 3 իգական, 3 արական սեռի դպրոցներ և մէկ ալ երկսեռի համար վարժապետանոց մի ունին. անցեալ տարի իրենց բոլոր երվսեռ աշակերտաց թիւն էր 1900. այս տարի 2100էն աւելի է. վարժապետանոցին մէջ միայն 40 ուսանող և 24 ուսանողուհի ունին որ Գերմանական դրութեամբ վարժապետութեան և վարժուհիութեան կը պատրաստուին. (1) ընդ ամենը 35 դասատու ունին այնչափ աշակերտաց համար, 240,000 ղրշ. տարեկան ծախք կընեն 7 դպրոցների համար, փայտ, ածուխ, ուսուցչի ամսական ևն բոլոր դպրոցական ծախքերը միասին հաշուելով, որ ամիսի հաշուով 20,000 ղրշ. կը գայ։ Բաց ի սակէ վճարկին դպրոցների ընդհանուր տեսուչը կայ, որ ամիսը 400 ֆրնգ. կընդունի։ Այս բոլոր ծախուց գրեթէ 3/4 ժողովուրդը կը հոգայ, անձնիւր Պուլկար դպրոցական ծախուց պիտի մասնակցի, զանակ ունենայ չունենայ. մարդկայ, որ 800 ղրշ.էն աւելի դրամ դպրոցական տուրք կը վճարէ, վճարել չուզողին կրկինը կառնուն կառավարութեան միջոցաւ։

Մեր արական սեռի դպրոցի վերջամսեայ քննութիւնը տեղի ունեցաւ յունիս 28—յուլիս 3 և յուլիս 11ին մրցանակաբաշխութիւն եղաւ։ Քննութեան առարկայներն էին Հայերէն Աշխ. և Գր. Հայոց Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն Հայաստանի (Դծագրութիւն), Պուլկարիոյ (ընդարձակ) և բնական, թուաբանութիւն, Գեղագրութիւն, Դծագրութիւն, Մարմնամարզութիւն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Իրաբանութիւն, Իրագրութիւն, Քրիստոնէական, հասարակ ընթերցում. քննութեանց ժամանակ միշտ ունկնդիրք և երբեմն հարցնողք ալ կը գտնուէին. մասնաւոր քննիչք չկային. Պուլկարերէնի և Գաղղիերէնի քննութեան օրը ներկայ կը գտնուէին քաղաքիս Պուլկար Մետրապօլիտը, Պ. Թէոտոր Իգնատիֆ քաղաքապետը, և երեք Պուլկար դասատուք. բնականաբար Պուլկարերէնն իրենք քննեցին, իսկ Գաղղիերէնը մասնաւորապէս քաղաքիս կառավարիչ Պ. Իգնատիֆ (Պ. Թ. Իգնատիֆի եղբայր) քննեց։ Մոռնալու չէ նաև Հրէից բաբունին, որ մի օր մինչ կէս օր իւր ունկնդրութեամբ մեր դպրոցականները քաջալերեց։ Ունկնդիրք առ հասարակ գոհունակութեամբ կը մեկնէին։ Մրցանակաբաշխութեան օրը դպրոցի դիմ. դասատուին կարդացած տեղեկագրէն կ'երևի, որ մեր արական սեռի դպրոցի մէջ 69 աշակերտ ունինք ծաղկոց և ուսումնարան միասին առնելով. 3 հաստատուն ուսուցիչ և մէկ երթևեկ Պուլկարերէնի համար. ունինք և մի դպրոց աղջկանց համար Լ—ՔԷԼԷԱՆ անուն, 66 աշակերտուհիք մեծ ու փոքր, և 2 վարժուհի. ընդ ամենը 135 ուսանող—ուսանողուհի և 6 վարժապետ—վարժուհի ունինք. երկսեռ դպրոցի բոլոր ծախքը միասին հաշուելով, —ի բաց առեալ Պուլկարերէն դասատուինը, որ կառավարութիւնը կը վճարէ ամիսը 300 ղրշ.— մեր դպրոցների ամսական ծախքը 2900 ղրշի կը հասնի, եկամուտնիս այլ և այլ կալուածներէ և եկեղեցիէն է. վերջին ժամանակներս ժողովուրդէն դպրոցական տուրք առնելու փորձեր կը լինին շաբաթական 1—6 ղրշ., սակայն ցարդ ապաստած յաջողութիւնը չունեցանք։

Արդ համեմատութեամբ կը տեսնենք, որ տեղւոյս ազգայինք դպրոցների համար աւելի չծախսանն քան թէ Պուլկարք—թողունք այժմ թէ որի՞ն դպրոցներն աւելի արդիւնաւոր են.— մենք աւելի ուսուցիչ—ուսուցչուհի ունինք քան թէ անունք, սակայն գի՞տէք թէ, ընդհակառակն, որչափ պակաս աշակերտ—աշակերտուհիք ունինք բաղդատմամբ ժողովրդոց թուոյն, մեր քաղաքը 1900 տուն Պուլկար կայ, որ ունին 1920 (հանելով 2100էն 180 դրսեցիները) աշակերտ—աշակերտուհիք, որ տան դլուխ 2էն աւելի կը գայ, իսկ մենք 180 տուն և 200 ընտանիք ենք և ունինք միայն 135 դպրոցականք, որ տան դլուխ մի ուսանող—ուսանողուհի ալ չինկը, մինչդեռ Պուլկարաց համեմատութեամբ 400ի մօտ աշակերտ—աշակերտուհի պիտի ունենային։

Արդ չունի՞նք արդեօք զուարակներ թէ դպրոց չենք դրկեր, չիտակն ըսելով —թէ և այս տեղ ճշմարտախօսութիւնը բառական ծանր է և սուղի կը նստի։— մեր քոյրերն ալ հարիւր 13—14 տարեկան եղած ա՛լ դպրոց չեն երթար, դի մեծցած են... մինչդեռ 20 տարեկանէն աւելի Պուլկար և Պուլկարուհի դպրոց կը յաճախեն, եթէ ոչ այս մասին մէջ ևս պիտի կրնայինք դերազանցել։

Փափաքելի էր, որ, ծանօթ և անծանօթ պատճառները վերցուելով մեր ազգայինք այս պարագային մէջ ալ ցուցնէին իրենց առաւելութիւնը։

ԴՐԻՇԱՆ

ԺԲ.

ԻՒԶ ԳԱՀՐԱՄԱՆԼԱՐ

—Խօշ կէլտին, ժան Գլօտ, —պաղրրտալար հէմ բաբազ վէ հէր ատքէր իքիսի պիրտէն։

—Թէչէքքիւր իտէրիմ, բաբազ էֆէնտի, թէչէքքիւր իտէրիմ, միրալայ, —ճէվապ վէրտի Լադիւզօն։ Ալճիքտիմ, տէյի՛լմի։

—Իքի սաաթտան զիյատ։ Պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլմուշ օլմասըն տէյու գօրգմաղա պաշլայար իտիք։

—Վէ գօրգմայա հադգընըզ վար իտի, զիրա բէք պէօյիւք պիր թէչլիքէ կէչիրտիմ։ Պունու սօնդրա նազլ իտէրիմ սիզէ. անճագ չունու պիլինիզ քի, պու քիչիզատէ օլմազա իտի, պէնի պիր տահա ասլա կէօրմէյէճէքտիրիզ։ Ալլահ կէօնտէրտի անը վէ պէնիմ գուրթարըճըմ մագամընտա սիզէ թագտիմ իտէրիմ։

Լադիւզօն պունու տիյէրէք Բաուլը իլէրի սիրմէքտէ օլուպ, ֆագաթ տա գաբթանըն թավսիյէսի մուճիլինճէ գաբօթընըն պիր էթէյիլէ եիւզիւնիւ կէօզլէրինէ գատար գաբամագտա իտի։

Իսթիյար ատքէր իլէ բաբազ՝ տէլիգանլընընն պիրէր էլլէրինտէն թութտուրար վէ քէմալը մինէթտարի իլէ սըգտըրար։

—Բաուլ, —պաղրրտալ Լադիւզօն, —պու էսնատէ էլլէրինիզէ տօգունան չու էլլէր՝ չէճաաթ ու սատագաթտան տալա այրըլմայան իքի գահրամանլարընն էլլէրի տիր։ Իշթէ պու միրալայ Վարօզ վէ պու տա պաշ բաբազ Սթաքիւ տիր։ —Պիզ անլէրին քիմ օլտուղլարընը էօյրէնտիրիզ, անլէր տէ պիրին քիմ օլտուղընըզը պիլմէլի տիրլէր։ Իվվէլա եիւզունիզի կէօսթէրինիզ անլէրէ, սօնդրա իսմինիզի տէ սէօյլէրսինիզ։ Սիզ անլէրէ նէ տէրսէնիզ, պէն նէ պու տէտիկինիզէ ինանամիլիր օլտուգլարընը թէէմին իտէրիմ։

Բաուլ՝ գաբօթընը աշաղա պլտը վէ պաշընտան շաբգայը չըգարըպ մասանընն իւզերինէ աթտը։

Վարօզ՝ պիրտէն պիրէ մէյտանա չըգան պու սիմայա քէմալը հայրէթու տէչէթէլէ պագմաղա պաշլատը։

Շիտտէթլէ բաբազընն էլինի թութտու վէ իքի իւչ ատըմ էէրի կէրի կէօթիրէրէք, գապա պիր սէսլէ օնա սիւալ իտի։

ՄԷՐԵԱԹԻՊ

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Վէ ՐՕՊԷՐԹ ԳՕԼԷՃ

Տէր Խմբագիր,

Ցաւ է ինձ տեսնել երեկուան թերթին մէջ, Ձեր մեծապատուութենէն նաև յօդուածիս սխալ ըմբռնումը։ Իմ առաջարկ՝ «եթէ Տ. Պէրպէրեան ա» այն անկարելի պայմանն, միմիայն Ռոպէրդ գօլէճի ինչ ինչ ուսմանց առաւելութիւնը, բաղդատմամբ Պէրպէրեան վարժարանի» ցոյց տալէ յետոյ՝ առաջնոյն Եւրոպիոյ գօլէճներուն, պաշտօնական հաւասարութիւնը ևս ցոյց տալով՝ Տ. Պէրպէրեանի յանդուգն հրաւէրը յետս կոչել տալու նպատակը ունէր, և ոչ թէ՝ նորա հրաւէրը ընդունելու ո և է միտումի։ Հարկ կը համարիմ ըսել թէ՝ առ Տ. Պէրպէրեան մեր ըրած անկարելի առաջարկը, քաղաքավարութեան հարկէն ճնշուած էր. ընդհակառակն՝ մենք կրնայինք հետևեալը պատասխանել։ Նկատելով որ Պէրպէրեան վարժարանի ուսումնացանկը տակաւին ինչ ինչ թերութիւններ կը պարունակէ, բաղդատմամբ Ռոպէրդ գօլէճի, և ընդհանուր տեսակետով նմա չը հաւասարիր, կը հետևցնենք թէ՝ Պէրպէրեան ուսումնաւարտ՝ Ռոպէրդեաններուն ոչ հաւասար և ոչ ալ արժանի են նոցա հետ մրցելու։

Տ. Պէրպէրեան պէտք էր լաւ բաղդատել իւր ուսումնացանկը մեր ուսումնացանկին հետ և ըստ այնմ ի մրցում հրաւիրել, մենք չենք ըսեր թէ՝ Պէրպէրեան ուսումնաւարտ ոչ մէկ ուսման մէջ չեն կրնար մեզ հաւասարել. բայց և այնպէս լաւ պէտք է գիտնալ թէ՝ մանաւորը՝ ընդհանուրին հաւասար չը կրնար ըլլալ։

Իրաց այս վիճակին մէջ, եթէ մենք հրաւէրն ընդունինք, այս պարագային մէջ ևս՝ ճշմարտութիւնը երևան հանելու, մեր ընկերներու հակառակ գործած պիտի ըլլանք, ըստ Տ. Պէրպէրեանի խոստման, իւր վարժարանին փակման պատճառ ընելով, սկզբունք մը ղոր Ռոպէրդեան Հայ սանունք կը պաշտեն. և այդ սկզբունքը Հայ վարժարանաց զարգացման փափաքը՝ և նոցա համար աշխատիլն է։ Տէր Խմբագիր, մենք վկայագիր ըսելով, ըստ Ձեր դիտողութեան, թուղթ մը միայն չենք հաներ, այլ նորա պարունակած արժանիքը. և Ձեր մեծապատուութիւն պարտի հաւատի ըլլալ թէ Ռոպէրդեան ուսումնաւարաք իւրեանց տակաւին ուսանողներ ըլլալը՝ լաւ հակցած են. բայց ուսանողներու մէջ ևս տարբերութիւն մը կայ։

Տէր Խմբագիր, Ձեր արդարասիրութիւնը և անկողմնասիրութիւնը՝ ինձ յոյս կը տան թէ՝ այս անգամ ևս պիտի բարեհաճիք սոյն գրութիւնս Ձեր պատուաբեր թերթին մէջ զետեղել և ընդունել նախապէս իմ շնորհակալեաց հաւաստիքը։

Մնամ խորին յարգանօք

Յարութիւն Մ. Սդեան

13 Յուլիս 1882

Բեր

ԱԶԳԱՆՈՒԷՐ ՀԱՅՈՒՀԵՍՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

—

Կ. Պոլիս 12 յուլիս 1882

. . . Խմբագիր Տէր,

Գործադիր Ժողովս բերկրութեամբ կուգայ Ձեր պատուական թերթի միջոցաւ ծանուցանել թէ Կիպրոսի առաջնորդ՝ Գեր. Մովսէս Ծ. վարդապետ ի նպաստ Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութեան 210 շիլին հանգանակած է տեղւոյն ազգայիններէն։

Սոյն գումարն գանձելով ձեռամբ Մեծ. Մելիքեան Մելիքեան էֆէնտիի Ժողովս իւր խորին շնորհակալութիւնն հրապարակաւ կը յայտնէ թէ՝ նորին Գերապատուութեան՝ առաջնորդ Ս. Հօր, և թէ՝ այն բարեգործ անձանց, որք մասնակցած են սոյն հանգանակութեան։

Արդ՝ Խմբագիր Տէր, յղելով առ Ձեզ նուիրատուաց ցուցակն, կը խնդրեմք որ հաճիք հրատարակել զայն Ձեր Պատ. Թերթի մէջ, և ընդունիլ կանխաւ մեր շնորհակալութեան հաւատամն։

ի Գիմաց Կեդր. Գործ. Ժողովոյ

Ազգ. Հայ. ընկերութեան

Ատենադպիր — Ատենապետ

Ս. Գ. Հաբէնց — Ա. Մ. Մանկեան

ՅՈՒՑԱԿ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԱՑ

Շէլէն	
Նիկոսէոյ Լեկեղեցւոյ կալուածոց արդիւնքէն	40
Մովսէս Ծ. վարդապետ	20
Տ. Յովհաննէս քահանայ Մեծապատիւ Տէրք	2
Յարութիւն Մօմճեան	15
Մելիքշահ Մելիքեան	20
Արիսողոմ Իսթիւճեան	20
Յովսէփ Արհեան	5
Տիգրան Ոսկանեան	20
Գասպար Ամիրեան	5
Գէորգ Շահինեան	5
Արթագի Յակոբեան	10
Գաբրիէլ Լաթէքացի	2
Ա. Պապիկեան	10
Սարգիս Պէրկամալեանի ձեռամբ	5
Կարապետ Տիրացուեան	5
Տիրացու Գրիգոր Գըլըճճեան	2
Յակոբ Յովսէփեան	5
Մելքոն Անտոնեան	2
Արթին Քէչիչեան	2
Յարութիւն Եսայեան	2
Աւետիս Նիկողոսեան	2
Եփրեմ Դէրտիկեան	2
Տիգրան Միզանճեան	2
Յակոբ Սուլթանեան	1
Տիկին Մարիամ Մելիքեան	5
» Մարիամ Շահնեան	4
» Հռիփսիմէ Սարգսեան	1
	210

Ընդ ամենը 210 շիլին

ՄԸՍԸՐ

Ժողովրդական Մեր Բեր-դոսի կաղեթասէրն պէտանիս կէօրէ, Մըսըրտաքի Ինկիլիզ ասքէրինին մերքէզը հարէքէթի Գրպրըզ օլաճագ տը։ Սիւէյշի իշղալ խէճէք օլան ասքէր Գրպրըզտան հարէքէթի խէճէք տիր։

Ինկիլիզէր Սիւէյշ գանալը ճիվարընտա իբի խսթիհքեամ ինչա խուլ, Հինսիսթանտան ճէլպ օլունան ասքէրլէր մէղքիւր խսթիհքեամարտա իգամէթ խէճէքլեր տիր։ Զանն օլունտուղընա կէօրէ, մէղքիւր խսթիհքեամարտան պէրի՝ Բօրսահտ իլէ Գանթարա պէյնինտէ վէ գանալը շարգ թարաֆընտա, վէ տիկէրի՝ ճէպէլը ճէնֆէնին զարպ թարաֆընտա օլաճագ տը։

Հինտ ասքէրի իւչ Ինկիլիզ մէնէրալընին թահթը գօմանտասընտա օլաճագ տը։

Խաքէնտէրյէտ Շուէտ թէպասընտան Էմիլ Կրանքիէ վէ Պիտերման նամ քիմէնէլէր տախի մագթուլ օլմուշլար տը։ 39 Շուէտլի պէր վարօր իլէ Մարսիլիայա վիւրուտ իթմիշլէր։ Խաքէնտէրյէտէքի Ֆրանսըզ գօնսօլօսը՝ Շուէտլիլերի տախի թահթը հիմայէսինէ ալմըշ տը։

Խաքէնտէրյէտէն յուլիս 19 թարիխյէ ամիսէքի թէլէկրաֆ չէքիլմիշ տիր։

«Գահիրէտէ ասքին Էվրօբալը-լար ճիւմլէթէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։ Տամէնհուրտան հարէքէթ էմրի ալան Մըսըր ասքէրի պաղը խանէլէրի եաղմա էյլէմիշ տիր։ Պէօյիւք մէմուրլարա շէյխլէր վէ իւլէմա՝ Մըսըր մօլլասընին տաղէթի իւզէրինէ պիր մէճլիսը քէպիր ադա իթմիշլէր տիր։ Մէճլիսը մէղքիւր՝ Խրտիվէ իթաաթա գարար վերիպ, Արապի բաշանըն հարէքէթինի թագպիհ էյլէմիշ տիր։ Եագուպ բաշա Գահիրէ գալէսինին գօմանտանը-պընը տէրէօհտէ իթմիշ տիր։ Մէղքիւր գալէտէ ֆէվգէլատէ զայրէթ օլունմադտա տը։ Էպունէմաս ճիվարընտա սու գանալը բաշի մուսմանլէյհին էմրի իլէ գաթի օլունմուշ տը։

«Արապի բաշա Խաքէնտէրյէյէ զախիրէ խտալինի քեսմիլէն գաթ իթմիյինտէն, գրթըզգ պէրտէվամտը։ Ինկիլիզ տոննամտը Ապուքիր բիշկեահընտա օլուպ, մահալը մէղքիւր տախի թօրա թութմագ թէհոտտի իլէ թախլիյէ իթտիրիլէճէք տիր։ Ճիվարտաքի Արապլար՝ Արապի բաշա իլէ Ինկիլիզէրին միւճատէլէսինին սօնունա պէքլէյէրէք Մէքս հէվալիսինտէ պուլունույօրլար։

«Բէմիէտէ շրմէնտրֆէր իլէ պիր քէչֆը թէարրուզի իճրա օլունտու։ Պիրինճի վակոնտա պիր միթրայօզ վաղ օլունմուշ իտի։»

—

Խաքէնտէրյէտէն յուլիս 20տէ չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ֆրանսըզ գօնսօլօսանէսի մուվադաթ պիր մահալտէ աչըլմըշ տը։

—

Շիրատա պուլունան Իթալիա հարպ սէֆինէլէրինէ, Մըսըր սուլարընտա օլան Իթալիա սէֆինէլէրի իլէ պիրլէշմէք էմրի վերիլտիյի Բօմատան իշար օլունմուշ տը։

—

Գանալտան կէչէն սէֆաին իւզէրինէ եէրլիլէր թարաֆընտան հիւճիւմ օլընըպ, կէրէք թայֆա վէ կէրէք եօլճուլարը դաթլ իտիլմէսի հէր վագթ մէմուլ օլտըղընտան, միւրուր իսէն սէֆաինին թայֆա վէ եօլճուլարընա սիլահ թէվզի օլունմադտա իմշ։

—

Գէնիչ Ցոն-ունկ կազէթասընտա պէրլէճէնը աթի օգունմուշ տը։ «Խաքէնտէրիէնին թօրա թութմասընտան անլաշընան պիր թէճրիպէ իւզէրինէ նազարը տըգդաթը տալէթ իտէրիզ։ Քիւչիւք հարպ սէֆինէլէրինին պէօյիւք հարպ սէֆինէլէրինտէն տահա զիյատէ իշ եարար օլտուգլարը-նը տիմէք իսթէյօրը։ Գէնդրէ իլէ տիկէր թօր տուպալարը տիւշմանին աթէշի ալթընտա մուգավէմէթ իթտիքտէն սոնրա, անին թօր աթէշինի տախի տուրտուրթմայա մուվաֆֆագ օլտուգլարընտան, իֆրաթ տէրէճէ ճէսիմ զըրհըլարտան տահա զիեատէ իշ կէօրմիշլէր տիր։ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինին պէօյիւք զըրհըլար եէրինէ սէրի իւլ հարէքէ գարագոլ սէֆինէլէրի իրսալինէ գարար վերտիկի սըրատա, զաթէն պու մէսէլէ մէվզուր պահա վէ միւզաքէրէտէ իտի։»

ՐՈՒՄԷԼԻ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐ ԻԹՐԱՄԻՑԷՍԻ

—

Մէհէլէ Իսմէթ Տէ-եսոնը Ո-մա-ֆիէ-պէն Կելէն Էլչի

Բումէլի Թիմուր եօլլարը թահվիլաքընը եէթմիշ պէշինճի գուրասը Պանգը Օսմանինին մուավէնէթի իլէ 1882 աղօսթօսընընը կէչէճէք պիրինճի սալը կիւնիւ Զարպխանէի ամբէտէ ալէնէն քէշլտէ օլունաճաղընտան, գուրասը իսապէթ իտէճէք իքրամիյէլի վէ իքրամիսէպզ թահվիլաթընը պէտէլաթը իւզէրինէ ագտէմճէ իրսէ օլունան պանգալարտա կէչէճէք էյլուլընը (սեպտեմբեր) պիրինտէն իթիպարէն եիւզտէ 25 թէճէտիէ օլունաճագ տը։

2—1

—

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԳ

Գաղղիերէն, Հայերէն և Տաճկերէն լեզուաց քաջ հմուտ դասատու մը կը փափաքի Հայերէնի կամ Գաղղիերէնի դասատուութեան պաշտօն վարել մի գաւառագլուխ քաղաքի ազգային վարժարանի մէջ չափաւոր պայմաններով։

Ի հարկին կարող է աւանդել միայն Տիեզերական պատմութիւն և գրական նութիւն Գաղղ. կամ Հայ. լեզուաց. և կամ միայն իրաւագիտութիւն Տաճկերէն լեզուաւ։

Պէտք է դիմել անձամբ կամ նամակաւ Թերգնէանը Էֆէնտիի տրագրի խմբագրատունը։ 30—5

ՄԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Իզմիտ միթէսարրրֆը ճէտիտի՝ ֆէբրաճէսիզ վէ այագ գապըրզ զախիրէլէրինի սաթմագ իչիւն ճիվար քէօյլէրտէն բազարլարա կէլէն Օսմանլը գարրլարընն 3 կիւն մահպուս օլուպ պիր մէճիսիյէ տէ ճէզաի նազտի վերէճէքլէրինի իլան իթմիշ տիր։ Քէօյլիւ Օսմանլը գատընլարը իսէ նիչէ սէնէլէրտէն պէրու մէրի օլան պիր աաէթ խիլաֆընտա պուլունան պէօյլէ պիր էմէք միւթավաթ իթմէմէք իչիւն քէօյլէրինտէն տիչարը չրգմամայը միւրաճճահ ատտ իթմիշլէր տիր։

—

Պաշ վէքիլէթ մագամը սամիսինտէն ալաֆ. յուլիս 26 թարիխյէ վալիլերէ կէօնտէրիլէն պիր թահրիրաթը ումումիյէտէ օգունտըզընա կէօրէ, Պապը Ալի՝ Բուսիատան հիճրէթ իտէն Եաուտիլերին Օսմանլը արազիսինտէ եէրլէշմէք իսթէտիքլերինի, վէ էվվէլճէ իշն ալմագտըզընն մէմալիքի Շահանէյէ հիճրէթէ պաշլատըգլարընը խապէր ալմըշ օլտուզընտան, վէ Եահուտիլերին մէմալիքը Շահանէյէ գապուլ վէ խքեանլերի՝ պաշլըճա մէրգուման Եահուտիլերին թէպահիէթը Օսմանիյէյի գապուլ իթմէլերինէ միւթեվագրքի պուլունընընընտան, վէ հալ պու քի պու պապատէ հէնուզ պիր գարար վերիլմէմիշ իտու կինտէն, օլ պապատ ճանիպը Պապը Ալիտէն էվամիրը մախսուսէ վերիլմէ յինճէ մէմալիքը Շահանէնին հիչ պիր ճիհէթինէ Եահուտի գապուլ իթմէմէլերինի միւշարիլէյհիմ վալիլերէ իշար իթմիշ տիր։

—

Իզմիրտէ նէշր օլունան Էմբաս-ոլ կազէթասընին պէյանընա կէօրէ, չրգան հաֆթա շէհրը մէղքիւրտէ վուգուտ պուլան ճէսիմ հարիգտէ, պիր իսթիյար գատըն իլէ պաղը չօճուգլարընն միհթերէդ օլտուգլարը կէպի, աղրը վէ եա խաֆիֆ սուրէթտէ եանան վէ էվլէնէ քէսան տախի բէք չօգ օլմուշ տը։

Հարիգէտէկեանընն ահվալի բէք գիյատէ մուճիպը բիգգաթ օլտուգընտան, վալիի վիլայէթ բաշա հազրէթլերինին թահթը բիյասէթինտէ միլէը միւթէլիֆէ միւթէպերանընտան միւրէքքէպ պիր իանէ գօմիսիօնու թէշէքքիւլ իթտիյի կիպի, պու մագսէտլէ տիկէր պաղը ճէմիյէթլեր տախի թէշէքքիւլ իթմիշ տիր։

—

Վօլօստա կէչէն հաֆթա զարֆընտա իբի տէֆա զէլզէլէ վուգու պուլմուշ տը։

—

Կէչէնլերտէ անասը բէֆալօնեալը օլան Գավատիա պիրատերլերին Գալաթատա եէնի ճամի սօգաղընտա թունէլ գուրպինտէ թօհֆաֆբըրգլա մէշղուլ օլուր իքէն, նասրլա ֆրէդէրիօ իլէ ալտրգլարը մալարը կիզլիճէ միւխթէլիֆ իսմլեր ալթընտա պուլունան մաղազլարա թաշըյարագ իլանը իֆլաս իթտիքլերինի եաղմշ իտի։

Մինոպօլըն մալիմաթընա կէօրէ, տանիլերին էքսէրիսի Ֆրանսըզ օլտուգլարընան, Ֆրանսըզ գօնսօլաթօսը՝ քէյֆիյէթի Եունան գօնսօլաթօսընա իսպարլա, Գավատիա մաղազասընն գաբանմասընը թալէպ իթմիշ տիր։ Գավատիա պիրատերլեր՝ Եունանը օլմատգլարընը իտտաա իթմիշլեր իսկ տէ, պու իտտաալարը՝ Եունան գօնսօլաթօսը թաբաֆընտան թէտարիք օլունան գավի իսպաթլար իւզէրինէ պէրհավա օլմուշ տը։

Գավատիա պիրատերլերին մաղազասընտա հէնուզ 120,000 ֆրանգլըգ մալ պուլունտըզընտան, Ֆրանսըզ տանիլերի թարաֆընտան վէքիլ նասպ օլունան Մ. Սբանտոնի՝ մէղքիւր մաղազատա պուլունան մալի մէղատա չրգարմշ օլտուզընտան, 20 կիւն մուդատէմ հէզէլէ մագուլէսինտէն պիր չօգ էշլասա՝ ուճու գուրշունլու սօրալարլա միւսէլլահ օլտուգլարը հալտէ, Մ. Սբանտոնինին իւզէրինէ հիւճիւմէ մումանիլէյհի էէօլտիւրմէէ չալըշմըշլար տը, վէ հաթթա պունլարտան պիրի Մ. Սբանտոնկէ չէօյէ պաղըրմըշ «Եկերդավատիանընն իֆլասընը խսթէտիյիմիզ կիպի թէսվիեէ իթմէզ իսէն, սէնի էօլտիւրէճէյիզ։»

Ֆրանսա գօնսօլաթօսը Եունան գօնսօլօսխանէսինէ պիր շիբաեէթնամէ իրսալ խտէրէք, մուսալաթարընն թէէտիպլինի թալէպ իթտիկինտէ, Գավատիա պիրատերլերի իւզէրինէ շիւպհէ օլունտուղունտան, Եունան գօնսօլաթօսը մէրգուման պիրատերլերի ճէլպ իթմիշ իսէ տէ, պունլար իշէ գիմէոխալ օլտուգլարընը քիւլլիէն ինքար իթմիշլեր տիր։

Պունուն իւզերինէ Եունան գօնսօլաթօսը՝ էկէր Ֆրանսըզ գօնսօլօսխանէսի Մ. Սբանտոնկիյէ թաարրուզ իտէնլերին քիմլեր օլտուղընը պուլապիլիր իսէ, անլերի ճէզայա չարբաճաղընը պէեան իթմիշ տիր։ Ֆրանսըզ գօնսօլաթօսը՝ պու խապերի ալընճա քէյֆիյէթի Պահրի բաշտյա անլաթմըշ իսէ տէ, բաշի միւշարէլէյհ պու իշէ գարբշմաճաղընը պիլտիրմիշ տիր։

Մէզատա կիրիշէնլերին թէհլիքէճէճ տիւշար օլաճագլարը թէհտիտի՝ կիպրիճէ էհալի միյանընա տաղրմըշ օլտուգունտան, Գավատիա պիրատերլերին մէղատը կիւնիւնտէ ալընը չրգմայա քիմնէ տապան իտէմմիշ տիր։

Օ վագթ թէտգիգը էֆլաս իչիւն թային օլունան սիտիդա հէյէթի՝ Գավատիա պիրատերլերի մաղազասընտա պուլունան մալըն ֆիւրուխթի խուսուսընտա լաղմ կէլէն թէտապիրին իթթիխաղընճա ուղաչմագ իւզրէ ալաֆը. յուլիս 28տէ եանի պու կիւն Եունան գօնսօլաթօսընտա տանիլերի իճթիմաէ տավէթ իթմիշ տիր։

Էվվէլքի կիւն սապահլայըն սաաթ 4 բատտէլերինտէ Ֆրանսըզ տանիլերի վէքիլի (ավգաթը) Մ. Սբանտոնի թիւնէլին Գալաթա ճիհէթինտէն կէչէր իբէն 3 քիչի Գարաքէօյտէ մուսմիլէյլին իւզերինէ հիւճիւմ իլէ գուրշունլու պաթանա սըրթընա պիր գաչ քէրրէ ենտիրմիշլեր, վէ Մ. Սբանտոնի տէրհալ եիւզիւ գօյու տիւշմիշ տիր։ Վէ էկէր օրատա պուլունան արապաճըլար իլէ սուվարճըլար վէ սայիր ատէմլեր իմտատընա գօշմասալար, հէզէլէի մէրգումէ՝ Մ. Սբանտոնիի էօլտիւրէճէքլեր իմիշ։ Պունլար պու քիւսթախլըղը կիւբէ կիւնտիւզ պիր վագթտա իճրա իթտիքտէն սոնրա, գաչըզ բօլիս էլլինտէն գուրթուլմուշլար տը։

Մ. Սբանտոնի՝ մէնսուպ օլտուղու Բուսիա գօնսօլաթօսընա վէ Ֆրանսըզ տանիլերի վէքիլի սըֆաթըյլա Ֆրանսա գօնսօլաթօսընա պիրէր շիքայէթնամէ արգ իթմիշ տիր։

Արթըգ պու տէֆա Եունան գօնսօլաթօսընն՝ Մ. Սբանտոնինին մուսալլաթլարընը թէվգիֆ իթմէք իչիւն թէտապիրը միւսիրե իթթիխաղ իտէճէկի մէմուլ օլունմադտա իմիշ։

—

—Միւմքի՞ն մի տիր, բաբազ... միւմքի՞ն մի տիր. էօյլէր՝ երմի նէնէտէն պէրու գաբանմըշ օլան մէզարլարընտան էլեէվմ չրգասլիլիրլէ՞ր մի, վէ հագրէթը Խանըն Ղազարոսա «էօյէ վէ եէ-էյ-» տէտիկի վագթ կիպի, էէօպիսիզ տիրի տիրի կէօրիւնէպիլիրլէ՞ր մի։

—Նէ՞ տիմէք իսթէյօրսընը, միրալայ, -ճէվապ վերտի չիտտէթլէ պաշ քաբազ Մարքի, -Ֆիքրինիզի անլամայօրըմ։

—Նէ՞, միւթէվէֆա տօսմըմ... Թրիսթան տը Շան տ'Իվէրին թասվիր վէ եա խօրթ լաղընը գարչընըզտա սուս բուս վէ պիլա հարէքէթ տուրմուշ կէ՞օրմէյօրսընընը։

Պաշ բաբազ Մարքի՞ մումանիլէյհ Պարոնը կէօրմէմիշ օլտուղընտան, պիր ճէվապ վերէմէզ իտի։

Բաուլ անըն եէրինտէ քէնտիսի լաղըրարյա գարբշրզ, քէմալը խալէճանլա ուէտի.

—Միրալայ Վարօզ, կէօզլէրինիզլէ գալպինիզ սիզի նիմ ալտաթմագտա տրրլար. հագիգաթէն կէօրտիւյինիզ՝ Շան տ'Իվէր խանէտանը ազասընտան պիրի տիր. լաքին պու սիպին էսքի տօսթունընը տէյիլ տիր. պապասընն եէրինէ օղու, Թրիսթանընն եէրինէ Բաուլ տը։

—Պէն տէ չունու թէքբար իտէրիմ, միրալայ, -տէտի Լագիզօն, -քի սիզէ սէօյլէտիկի հագիգաթը հալ տը, վէ սէօվիւնէ քէֆալէթ իտէրիմ։

—Ա՜հ, -տէտի Վարօզ մըրրլատանարագ վէ էլլէրինի պիրպիրինէ պաղլայլայ Է-վէլ-Բէ՜-նա տօղրու գալտըրարագ, -թէէքքիւր իտէրիմ Ճէնապը Հագգա քի Իսթիյարլըղմա պէօյլէ պիր սէվինճ սագլամըշ տը... Բաուլ տը Շան տ'Իվէր... պիր Շան տ'Իվէր... Թրիսթանընն մախտումը... օ պէօյիւք վէ իյիտ ճինանն սօնը... հայաթտա տը, կէօրիյօրըմ... Ա՜հ, Բաուլ, էվլատըմ, օղլում։

Իսթիյար ասքէր պունու տիյէրէք տէլիգանլըյը գօլլարընընն իչինէ ալտը, էկէօքսիւնէ տօղրու չէքտի, գալպինին իւզերինտէ սըգտը, վէ անլաշըլմադ վէ քէսկիք քէսկիք սէօզլէր սէօյլէյէրէք երմի քէրրէ անը դուճաղլատը. պու սըրատա կէօզլէրինտէն տէ էսմէր եանագլարը իւզերինէ բրիգաթ վէ մէսէրէթ եաշլարը ագմադտա իտի։

Գաբթան Լագիզօն իլէ պաշ բաբազ Մարքի՞ սուս բուս պու կիւզէլ վէ բրիգաթէնկիզ մէնզարէյի սէր իթմէքտէ, վէ գալպլէրինտէ թաշմադտա օլան խալէճանը թութմաղա կիւճպէլա մուվաֆֆագ օլմադտա իսրիէր։

—Շան տ'Իվէր, -տէտի ալչագ պիր սէսլէ բաբազ Մարքի՝ Լագիզօնա,- պու պիր պէօյիւք խիմ տիր, էօյլէ պիր խիմ քի, Գէդէոնըն Երկրով տուվարլարը էօնիւնտէքի պօրուսը կիպի էյալէթտէ վէվէլէնտաղ օլտու... Է՛յ, պու տէլիգանը պիզէ՞մի տիր։

—Ճիսմ ու ճանըյա։

—Էյ քէնտի սարլզատէկք սանճաղը պիզիմ պայրագլարըմըզ արասընտա սալլանանճա՞գ մը։

—Պու չէյ միւքինսիզ տիր, բաբազ էֆէնտի։ Բաուլ քէնտի չէճաաթ, տիրայէթ, վէ գրլըճըյա տավամըզա խրտամէթ իտէճէք տիր, լաքին խամինի պայրագլարըմըզ իւզերինտէ եազամագ. հիչ օլմազսա չիտիրկք իսմ ու վէլատէթինի կիզլէմէկէ մէճպուր տը։

—Նի՞չիւն։

—Միզէ սէօյլէրիմ, եախօտ տահա տօղրուսը քէնտիսի սէօյլէր պունուն սէպէպինի։

Պու սէօզլէր պաշ բաբազ Մարքի իլէ գաբթան արասընտա սիւրթլա վէ ալչագ սէպլէ սէօյլէնմէքտէ իքէն, Վարօզ՝ քէնտի քէնտիյէ պէօյիւք պիր զայրէթ իթմէքտէ, վէ Բաուլը գուճաղընտան պրագարագ վէ գուվվէթլի էլինին թէքրս թարաֆը յլա եանագընը իւզերինէ ադան սօն պիր տամա կէօզ եաշընը սիլէրէք մումանիլէյհէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

—Եվլատըմ, պէօյլէ պիր միւնասէպէթսիզ թարզտա վէ իֆրաթ մէրթէպէպէ սէվինճլէ սիզի գաղուլ իթտիկիմ աֆվ իթմէլիսինիզ։ Կէօզ եաշլարը էսքի ասքէրլէր իչիւն օլմայըպ, գատընլար իչիւն եարըմըշ տը։ Լաքին քէնտիմի թութամատրմ։ Պունուն տա սէպէպի չու տը քի, բէտէրինիզի չօգ սէվէր իտիմ, վէ զարարատէն օլարագ պէօյլէ թըպգը բէտէրինիզէ պէնզէտիկինիզ իչիւն, տէլիգանլըղընընն զէմանլարը խաթրըմա կէլտի. խաթրըմա ամը վէ թաթը չէյլէր կէթիրտինիզ։ Բաուլ, Ալլահ սիզի սագլամըշ տը. Ֆրանշ-Գօնթէ էյալէթինին հուրրիյէթինի միւտաֆէա իտէնլերին մէյանընա խօշ կէլտինիզ, սէֆա կէլտինիզ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, միրալայ Վարօզ, թէէքքիւր իտէրիմ, բէտէրիմն նէֆիսլ տօսթու, -պաղրրտը Բաուլ, -իւմիտ իտէրիմ քի, Թրիսթան տը Շան տ'Իվէրէ եալընընզ սիմանա սէնդէմէտիկիմի անդարիպ իսպաթ իտէճէյիմ...

Միրալայ պու սօն լաղըրտըլարա ճէվապ վերէճէք իտի, լաքին պաշ բաբազ Մարգի՝ իսթիյար իլէ տէլիգանլընն արա եէրինտէ իլերիյէ տօղրու կէլտի վէ էլինի Բաուլն օմուզը իւզերինէ վաղ իտէրէք տէտի.

—Պարոն տը Շան տ'Իվէր, եախօտ պու էսնատէ հէր նէ իսմ թաշըմագ վէ եա սագլամագ իսթէրսէնիզ իսթէյինիզ, սիզ պիզի իչիւն պիր էվլատ վէ պիր գարընտաշընընզ, գիրա էվլատըմըզ վէ գարընտաշըմըզ օլան Ժան-Գլօտ Բրօսթըն հայաթընը գուրթարմըշընընզ տը։ Պունտան պէօյլէ արամըզտա այրը տէչի օլմայաճագ տը։ Սիզ տէ պիզիմլէ թէհլիքէլէրիմիզտէ պուլունաճագսընը։ Էկէր Ալլահ տավամըզտա պիզի մուվաֆֆագ իսէր իսկ, օ մուզաֆֆէրլիյէթտէն սիզին տէ հիսսէնիզ օլաճագ տը։ Էկէր, պիլսէքսի, ճէնապը Հագգ տավահ մէգքիւրը եիւզտէն պրագըր իսկ, սիզ տէ պիզիմլէ պէրաբէր մաղլուպ օլան սանճաղըմըզ պիթրնտա կէօմիլէճէքսինիզ։ Լաքին պու սըրատա պիզ քէնտի քէնտիմիզի պիլէ ունուտըպ, զընտանտա իչքէնճէ մահալինէ կիթմէսինէ նէ գատար սաաթ վէ տագիգա գալմըշ օլտուղընը հիսապ իտէն մահպուստան պաշգա պիր շէյ տիւշինմէմէլիյիզ։

—Պաշ բաբազ Մարքի, -ճէվապ վերտի գաբթան,- Լագիզօն պուրատա օլուպ կէօզէթլէմէքտէ օլտուգճա, արթըգ իչքէնճէտէն նէ՞ տէյի պահա իսկյօրսընընզ։

—Ճէլլատլար տա կէօզէթլէյօրլար, վէ սապահ սաաթ սէքիզտէ Բիէր Բրօսթ էօլճէճէք տիր։

—Բէք էյի, սապահ սաաթ սէքիզտէ Բիէր Բրօսթ պէնիմ թարաֆընտան գուրթուլաճագ տը, եօգսա պէնիմ տէ քէնտիսիյլէ պէրաբէր էօլտիւյիմի կէօրճէճէք տիր։

—Էօյլէ իսէ պիզ տէ իքի քիչի օլաճաղըզ, -պաղրրտը Բաուլ, -պիզ տէ խէլաս եօգսա էճէլ իչիւն իքի քիչի օլաճաղըզ։

—Շուէյտլիլէր ալէսթա տուրույօրլար, -թէէքքիւր իթտի բաբազ, -գաբթան Լագիզօնին ամուճասընընն իչքէնճէսի՝ անլէր իչիւն պիր շէնլիք վէ պիր մուզաֆֆէրիյէթ տիր, վէ Նիհայէթ տիւնքի կիւն սիյահ մասքէլի՝ շէհիրտէ կէօրիւնմիւշ տիր քի պու խուսուս մալիմինիզ օլտուղը վէճհլէ, պիզիմ իչիւն տայմա պիր ֆէլսէֆէթ էմարէսի տիր։

Բաուլ՝ Մարքինին «Էյսահ Տաուէլլէ» քէլիմէլէրինի թէլաֆֆուզ իթտիկինի իչիթտիքտէ, թիթրէտի։ Պէլքի տէ պու պապատէ իյրատը սիւվալ իտէճէքտի, լաքին Լագիզօն օնա մէյտան պրագմատը։

(Տեվամ)

—Էվվէլքի կիւն Պէյօղլունտա Թադսիմոէն արգասընտա եւ-ք իւէ կէչմէքտէ օլան պիր Բում համմալ աբանսը, տիւշիւպ վէ-ֆաթ իթմիշ տիր։

—Տիւն ագշամ Եէնի Գարու սթասիոնունտան հարէքէթ իտէն շըմէնտըֆէր գաթարը՝ պիւէթ ալմադ իւղրէ Թէլշլա խաթթըն պիր թարաֆըն օ պիր թարաֆը-նա կէչէն պիր էրմէնիյէ չաթմըշ իսէ տե, հէլէ քի մէրդումի՝ խաթ-թըն թա քէնարընա եէթիշմիշ օլտըղընտան, եալընըզ պաշը վէ եիւզիւ ճիւղիճէ եարալանմըշտըր։

—Կէչէն բազար էրթէսի կիւնիւ-ղօրա Տըֆրին իւէ մատամաը պէցիւ-ք պիր զիյաֆէթ քէշիտէ իտուպ, պունտա Ֆրանսա սէֆի-րի իւէ զէվճէսի իթալիա սէֆիրի, Ալէմանիա մասլահաթիւզարը վէ մատամաը, Շուէտ էյչխի վէ Սբանիա սէֆիրի վէ զէվաթը սա-իրէ հաղըր պուլունմուշտը տը։ Օ ագշամը Մատամ Տըֆրին թա-ղասպիտտա մուգիմ հէյէթը սիւ-ֆէրայը տախի գապուլ իթմիշ տիր։

ԻԼԱՆԱԹ

Էվգաֆը Հիւմայուն Վարիտաթը Ու-մումիյէ իտարէսինտէն կէլէն իլան

Ճէննէթմէքեան պէղմը պէմ Վա-լիտէ Սուլթան հաղրէթլէրի վագիա-ը խրատընտան Պէյգօղա միւզաֆէ Շիէ գազասրնտա քեսին ավեր գօ-ռուսընը 98 սէնէսի հասրլաթը էօղ-ռիյէսնիյէ ասհապը աղրլտան պլընա-ճագ ըուսուլը օթլագիյէ 16000 ղրշ-տա մահալի թալիպի էօհտէսինտէ գալըղընտան, զիյատ իլէ թալիպ օլանղարը՝ թէմուզը 13ինճի կիւնինա-տէն իթիբարէն պիր հաֆթայա գա-տար Էվգաֆ Վարիտաթը Ումումիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
12 թէմուզ 98 3—3

ՏՕԳԹՕՐ ՊԱՕՍ

Ալաթը թէնասիւլիյէ (ծննդա-կան գործարան) եանի պէյ սո-ղուգլուղու, ֆրէնկի, վէ իտրար եօղարընա սիտ քեաֆիֆէի խաս-թալըգլարը Տօգթօր Պաօս թէ-տավի իսէճէք տիր։

Տօգթօրը մումմարիյէյհ հէր ճու-մա երթէսի վէ սալը կիւնլերի Սթամպօլտա Պաղչէ գարաուսընտա Համիտիյէ թիւրպէսի սրբասընտա 38 նիւմէրօլու ՊԱԼԸԳԼԸ նամ էճ-զահանէտէ սաաթ 9 տան 11ե գա-տար հաղըր պուլունաճաղը իլան օլունուր։ 24—22

ՍԱՀԻՊ ԻՄԹԻՃԱԶ ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱՆԱՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

INSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻԹ ԷՆՏ ՄԸՐԲԷՆԹԱՑԼ

Նամ Լօնդրա Էվ Էդինպուրկ Սենէը Սէյոնրնա թոմբանէսը.

Ասըլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	2,000,000
Իօտէնմիշ սերմայէ	450,000	
Եանկըն չիւպէսինտէն հասըլ օլան ինթիեաթ ագճէսի	1,156,690	1,506,690
1878 սէնէսինտէ քեարը սաֆի		976,119

NORTHERN

ASSURANC CONPANY

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Նամ Լօնդրա Եանկըն վէ Էօմ Սէյոնրնա թոմբանէսը.

Ասըլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	3,000,000
Իօտէնմիշ սերմայէ	150,000	
Եանկըն վէ էօմո չիւպէսինտէն հասըլ օլան ինթիյաթ	362,000	712,000
1878 տէ սաֆի քեար		375,000

Սոնիպէ իմզա տէնպէսինէ, պուլտուգէ իւէ սէյոնրնա թոմբանէսլերընը ՊԻՐԼԷՇՄԻՆ «ՇԷՆԻՕՕ» նամ օլանմուշ օլսադ, եանէը վէ էօմո սէյոնրնա-ը էյէ՝ ԶԷ թօլայլըէրը վէրբէդիլէր դէր հալտէ պուլտուգունու, տէնադ դէր ԶԷ ՇԷՆԻՐԷՐԷՐԻՆԷ, վէ Սրմանիյէ-նէ եէնիլմէյէ տէ ամանաթ ալընմաղ ամանաթ ալընմաղ։

Մէգէրիր թոմբանէսլար, տէնադ թարիզէ նէլլանմէլէրի մանէնդանէ, սէյոնրնայա իսթանբուլդա էնդիյէրէր. դէնիզէրինդէ իսթէմէ իսթէմէյէր դէր Եանէը սէյոնրնա-ը էյէ՝ վէրանէյէրէ թօլայլըէրը էյէ դէր ԶԷ էշ եաբմայ գէրէքէրէր։

Շէմդիյէ թոպա օլանաղա կիդ, Պէյօղլո վէ Գալաթա վէ Սրմանիյա վէ ծէվաբ ըէհէր վէ տէյօլէրդէ եէդիյէ սէյոնրնայա ռնռնաճաք դըր։

Maritime Insurance Cie. ,Limited
of Liverpool
Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՑՄ

ՏԷՆԻՋ ՄԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՐԱՆԵԱՆԸ

Մէրմայէ 500,000 ինկ. Լիր.

Սահիպի իւղա, վարօր վէ եէլքէն կէմիլէրի վէ տէրուենինտէքի էշ-եա վէ էմմասը դայէթ ֆայիտէլի չարթլարա սիկուրթայա թուրմադ իշլէն մէգէրիր գումբանեա թարաֆընտան ռուխսաթ իսթիհսալ իլլէմիշտիր։

Ֆիյաթ վէ սայիրէ հագգընտա մալումաթ ալմադ իսթէյէնլերին, Գալաթատա Գումիսիօն խանը քէօշէսինտէ տէմիր քէօբրիյէ նազը օլան օտայա մուրաճաաթ իլլէմէլէրի։

Մէգէրիր գումբանեալարը աճէնթօսը
ՃՕՀՆ ԲԱՌԻԼ

Վէ ումուր ու մէսալիհինէ մէմուրը ումումի
ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

Մ. ԱՍԼԱՆԱԼԱԽ

Մումարիյէյ, զամի Գալաթատա խաքի քէօբրիւ գուրպինտէ Գալաֆաթ եէրինտէ 2 նիւմէրօլու, վէ Սթամպուլտա Քէրէսթէճիլէրտէ Ա. յազմա գա-բուսը գարշըղընտա Ն՝ 1, 3, 5 վէ 7 մադազալարընտա, Գալաս վէ Ջեր-նավիճէքի Մ. Մ. Բ. վէ Գ. Կէօց վէ գումբանիասընը դարօր խրզարլէ-րի մամուլաթընտան հէր նէվի այա վէ հէր պօյտա սէօյէմէլիք թախթա-լար, քիրիշլեր, տէօրթ քէօշէ բինարլար պուլունտուղունու Տէրսաադէթ էհալիի միւթէպէրէսինէ վէ պիլ խասսա ասհապը էմլաք վէ գալֆա է-ֆենտիլէրէ իլան իթմէքլէ միւֆիթէր տիր։

Քիւլլիյէթլի մալ գալտըրմագ խուսուսընտա պունուն միւմքին մէր-թէպէ գըսսա միւտուէթտէ թէսլիմի իշլեն մումարիյէյ զաթ թէճաապիր իթթիխաղ իթմիշ օլմաղա, օլ պապտէ տահա մուֆասսալ մալումաթ ալմագ իսթէյէնլերին՝ Գալաթատա Մէրթէպանի սոգաղընտա Ալէման բոսթախանէսինին իւսթիւնտէ 1 նիւմէրօլու մահալը մախսուսընա միւ-րաճաաթ իթմէլերի ըէճա օլունուր։

(1) (2) (3)

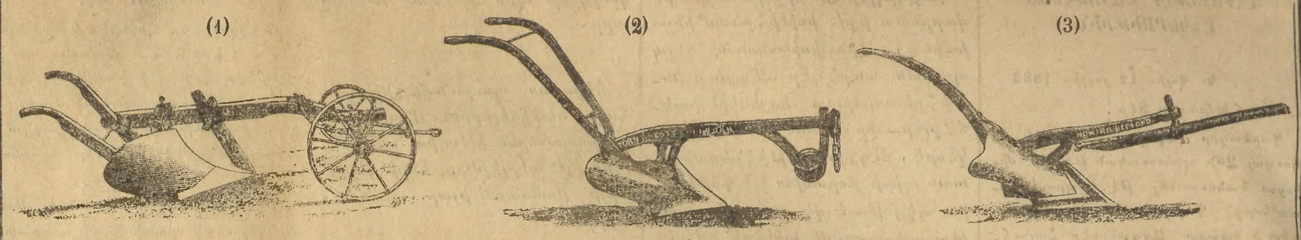

ԶԻՖԹՃԻԼԷՐԻ ՄՈՒՀԻՄՄ ԳՕԼԱՑԼԷԳ — ԱՃԷՆԹՕՍՈՒ ՏԷՐԱԼԻԹԷՏԻ ԳՈԼԱԹԱՏԱ

Մ. Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Պալատէ բէսիմէրի կէօսթէրիլէն սապանլար, վէ սայիր էտէվաթը զըրախէպի իչիւն Ինկիլթերրանէն գրաթ ճէմիյէթը գրալիյէսի թարա-ֆընտան ԷԼԼԻ ԱԼԹԸ ՊԻՐԻՆՃԻ ՄԻԻՐԵԱՖԱԹ գաղանմըշ օլան Միւսիւ Հօուարտը իհտաը օլուպ, Անատօլու վէ Բումէլի չիֆթճիկերինէ պէօյիւք գօլայլըգլար կէօսթէրմիշ տիր։

Մէգէրիւր սապանլարը պիչիմի էսկի ուսուլտէ օլան վէ ԱՐՕՐ վէ ԳՕ-ԹԱՆ տէնիլէնկերէ պէնզէր իսէ տէ, եէյլէ պիր աղա ուսուլտէ իմալ ի-տիմմշ տիր քի, իսթէնսիյի տերինկիքտէ չիֆթ սիրէպկիպ, ազ եօր-կունլուգլա չօգ իշ կէօրէճէք տիր. հասրը պու ալէթին վասի օվալարտա տախի բէք պէցիւք խըզմէթ իտէպիլէճէյի Անատօլու վէ Բումէլի ահա-լիսինէ սուրէթը մախսուսէտտ իլան օլունուր։

Մէգէրիւր սապանլարը թօքրաղա սարլանան ուշլարընտան եէտէքլէրի տախի պուլունուր։

(1) Ն. աղըրլըղը զրյէ 60 ֆի. 5 Օսմ. Լ. եէտէյի 15 ղրշ.
(2) » » » 40 » 5 » » » 12 »
Սաֆի տէմիրտէն (3) » » » 20 » 2 » » » 12 »

Գաթը վէ սայիր հայվան իլէ նագլի չօգ գօլայ տըր։

Իշպու սապանլար հագգընտա զիեատէ մալումաթ ալմադ իսթէյէն, տօղ-ռուտան տօղրուեա մումարիյէհիմ Մուրատեան պիրատէրլէրէ միւրաճա-աթ իտէպիլիրլէր։ Թաշրարատան օլունան սրբարըլարը պէտէրի բէշի-ճէն էօտէնտյի հալտէ տէրհալ կէօնտէրիլիր։ Պու մաքինալարը խայլի բէսիմէրի տախի վար տըր քի թալիպինէ վէրիլէճէք տիր։

ԹԱՇՐԱՏԱ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ՎԷՖԻԼԼԷՐԻՄԻԶԻՆ ԻՍՄԻԼԷՐԻ

Թրապիզօն.
Եօզկաթ.
Էնգարէ.
Զանկըրը վէ Քէսկին.
Սիվրի Հիսար.
Պէյ Պազար.
} Գէորգ աղա Թօքալեան. Ասթարը խան Ն՝ 14.

Պրուսա. Պօղոս վէ Յակոբճան աղա Տէմիրճի
Պաֆրա. Կարապետ աղա Աթմաճեան
Սամսօն. Ն. Ճինկոզեան, Մ. Տատեան վէ Գ. Միքայէլեան ազալար վէ գումբանիաը
Երզինկեան՝ Յակոբ աղա Շաւարշ
Պանտրմա. Յովհաննէս աղա Տէր Անտոնեան
Բէսթէնէմ. Գարագալը պիրատէրլէր
Էրզրում. Յովհաննէս աղա Ինճիճեան
Կիւրիւն. Մանուկ աղա Յ. Բօղուեան
Պայբուրտ. Համբարձում աղա Գազանճեան
Թօքաթ. Անտոնիկ աղա Փիլիպոսեան
Մէրզուֆուն. Մկրտիչ աղա Ճէնէրճեան
Խարբերդ. Ճիվան աղա Թէրզիպաշեան
Բէսթահէա. Բեահեեան գումբանեասընտան Յակոբ աղա Սուճուեան
Ատանա. Գրիգոր աղա Աւետիսեան
Պոլբէսէր. Կարապետ աղա Բօստիկեան
Աֆիոն Գարահիսար. Յակոբ աղա Տօնկլեան
Գայսէրիյէ. Նազարէթ աղա Մալխասեան
Զօրում. Գրիգոր աղա Զօրթեան
Ամասիա. Կարապետ աղա Կիւմիւշեան
Սունկուրլը. Աւետիս աղա Թալասեան
Մուսուլ. Հէվանէ Տավուտ Թէմա վէ շիւրէքեասը
Մէրտին. » Մահտեսի Թօմա Միմարպաշը
Մղերտ. » Ճիպրայիլ Եուսուֆ Ապպոշ Էվման
Սըվազ. Պետրոս աղա Տէրպապեան Շէյխ խանընտա
Էսքիշէհիր. Խաչատուր վէ Թադէոս Մէհզիլճեան ազալար Գազանխանէ չարշըսընտա
Թէրսոս. Հաճի Գրիգոր աղա Փանոսեան
Մալաթիա. Աւետիս աղա Եագուբեան
Զանգ գալէ. Անդրանիկ աղա Թաշճեան
Գասթամունի. Գրիգոր աղա Թագւորեան

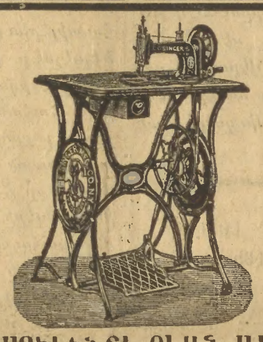

ՍԻՆՃԸՐ ՈՒՍՈՒԼԻՆՏԷ ՕԼԱՆ ԱՍԼ ՏԻՊԻՇ ՄԱՔԻՆԱԼԱՐԸՆԸՆ

սաթըլարը խայլիտէն խայլի արթմըշ օլտուղունտան, անլէրին իւսթիւն վէ ֆարգ օլտուղը թէքրար իսպաթ օլունմուշ տըր։ Եալընըզ կէչէն սէնէ պու մաքինալարտան

Երրըմ միլիօնտան զիյատէ

եանի 561,306 բարչա սաթրլմըշ օլուպ, պու հայտէ 10 գատար միւտուէթ զարֆընտա թէքմիլ տիւնեեատա եաբլան պիչիմլէ տիքիշ մաքինալարընն իւշ բայրն պիր բայընտան զիյատէսի տի մէք օլույօր։

Պու մաքինալար բէք էյի վէ նէֆիս օլուպ, միթէմմատէն տէ իքմալ իտիլմէքտէ օլտուգլարընտան, իշպու սէմէրէի ֆէվգալատէ հուսուլէ կէլ-միշ, վէ օ սայէտէ կէրէք էվ վէ կէրէք էնամաֆ իշիւն էն զիյատէ ասըլ Սինճըր ուսուլի տիքիշ մաքինալարը արանըլմագտա պուլունմուշ տըր։ Շիմտի պու ուսուլտէ օլարագ

եէնի իյճատ օլունան տյագ մաքինալարը

տախի մէյտանա չըգընճա, արթըգ պու նէվ մաքինալար տիկէր հէրնէվի մաքինալարտան էվլա թութուլմագտա տըր, զիրա ասլա աշընմազ, հիչ սէս չըգարմազ, վէ բէք գօլայ օլտուղընտան, զայրթի եախօտ եաշլը ա-տամար պիւէ ասլա եօրուլմագսըզըն գուլլանապիլիր։

Կէրէտ էշլէր վէ կէրէտ այբէլը պէտէշ մաքինալարընտա սարէրէք էշլէր-նա էշտիրէլէն ֆարէքաը դարլանտը իսէ, ասլ Սինճըր սուսուլ մաքինա անլէր տիր։

Ֆ. ՆԷՑՏԼԻՆԿԷՐ. Սթամպուլտա եէնի ճամի սոգաղընտա Ն՝ 24։
Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա Ն՝ 430։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆՕՆԱՒԱՏ ՇԻՐԿԷԹՈՒ

Մէրմայէ	200,000,000 ֆրանգ.
Լատա օլունան	50,000,000 »
Իհթիյաթ սանտըղընտա մէվճուտ	80,000,000 » 29 սանթիմ

ՄԱԳԱԶԻԼԱՐԸ

ԼԻՕՆ	Մ. ԲԷԹԸԼՄՈՒՐԿ
ԲԱՐԻՍ	ՄԱՏՐԻՏ
ՄԱՐՍԻԼԻԱ	ՃԻՆԷՎՐԱ
ԼՕՆՏՐԱ	ԻՍԿԷՆՏԷՐԻԷ
ՎԻԷՆՆԱ	ՄԸՍԸՐ

Վէ սայըր պիր չօգ պէլտէլէրտէ.

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիմէ պանգա մուամէլէլերինի տէր իւհտէ իտէր։
Էհամ իւզերինէ իգրազ իտէր. (էօտիւնճ վէրիր)։
Էսկամ ըէհին ալարագ հիսապը ճարի աշար։
Ֆրանսայա վէ սայըր էճնէպի մէմլէքէթլերինէ բօլիցա քէշիտէ իտէր։
Համիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ գրէտիթօ քեաղըտլարը վէրիր։
Պօրսա իշլերի իշիւն վէրիլէն էմրլերի իճրա իտէր։
Էսկամ հրթիզ իտէր։
Թէսլիմ օլունան նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգապէլինտէ շէրայիթի մալումմէ իլլէ պօնօլար վէրիր։

Սթամպուլտա Եէնի ճամի սոգաղընտա Ն՝ 24։
Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա Ն՝ 430։

Տ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Սթանպուլտա Եէնի ճամի հավուսընտա Բօսթախանէի ամիրէ գաբ-շըսընտա վագը 12 Ն՝ իլէ միւրագգամ տըր։

Պու տէֆա Էվրօբա ֆապրիգալարընտան տօղրուտան տօղրույա էն ա-լէա ճինս էճզալար ճէլպ իլլէմիշ օլտուղումուզտան, կէրէք օգգա վէ կէ-րէք չիշէկերէ պիրինճի ճինտէն սօլֆաթօ վէ գընագընալը Պորտօ վէ Մա-լակա չարապալարը վէ չէլքէ յրուպը, վէ քէնտիմիզին բէք տիգգաթլը սու-րէթտէ հազըրլատըղմըզ Էլլէօրը պը Բիբէն նամ մուալէճէի միւֆիտէ պու-լունմագտա տըր քի, մէգէրիւ մուալէճէ կէրէք միտէ խասթալգլարընա վէ կէրէք համիլէ գատընարա վուգու պուլան իսթիֆրա վէ եիւրէք պու-լանթըսը կիպի ֆէնալըգլարա գարշը բէք թէէսիրի պիր թէրթիպ տիր։ Պու իլաճը պիւիւն ազատմիալար թահսին վէ թագտիր իթմէքտէ տիրլեր։ Պունարատան մատտա, չօճուգլար իչիւն տախի թաբեօգա, վէ սիւռլիւ ուն, վէ Ալմանեանը էնվաի ֆիտէլի մատէն սուլարը թազէ օլտուղու հալտէ սէվսիմ իչիւն կէթիրթ տիրիլմիշ տիր։

Ալէքսուսուս պալըգ եաղընըն Նորվէկիա մալի օլմագ իւղրէ էն ալա ճինսլէրինէն կէրէք ֆբը, կէրէք օգգա վէ կէրէք չիշ իլէ պուլունմագ-տա վէ դայէթ էհվին ֆիյաթլի սաթըլմագտա տըր։

Հէր կիւն սապահ վէ ագշամ Տօգթօր Տատրիան էֆիէնտի տախի էճ-զահանէմիզէ օղրամագտա տըր։

Էճզահանէմիզէ Տօգթօր Այվազեան էֆիէնտի հէր կիւն սաաթ 7տէն 10ա գատար հաղըր պուլունարագ միւրաճաաթ իտէն զաթիլարը գապուլ ի-տէճէք, վէ այրըճա չօճուգ խասթալըգլարընա տախի պագաճագ տըր։ Տօգ-թօրը միւմարիյէն եաղընըզ ճուսուա կիւնլերի քէգալիք սաաթ 7 տէն 10ա գատար խայրաթ պագաճագ, վէ թարաֆը էճզահանէմիզտէն տախի բէք ֆագըր օլանլարա մէճճանէն մուալէճէի լազմէ իթա գելընճագ տըր։

ՍԱՐՔԱԾԻՑԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱՄԸ

Լօնտրա, 27 Յուլիս

Ինկիլ. էհամը Ինկ. Լիր.	99-13/16
Օսմ. էհամը աշելը	10-3/4
» » գաբանը	11-
Իսթիդրաղ 65	13-1/2
» 69	12-1/4
» 71	59-
» 72	22-
» 76	11-
Օսմանլը պանգասը	18-1/8
Մըսըր ռույուն. մուֆթա հրաէ	50-1/8
» իսթիյազը	76-3/4
Բուսիա իսթիդրաղը	82-3/8
Գասպիո Բարիզ 9 այ վասէ	–

Փարիզ, 27 Յուլիս

Ֆրանս. էհ. 3 % Ֆր.	81 25
» » 5 գրօնուզ	115-10
Օսմ էհամը աշելը	11-05
» » գաբանը	11 17
Իսթիդրաղ 65 Ֆր.	-
» 69	61-
» 73	55-
Մըսըր ֆոնտ. մուֆթա հրաէ	255-
Գրէսի Լիոնէ	677 50
Օսմանլը պանգասը	705-
Բուսիի չըմէնտըֆէրի	50 37
Իթալիա էհամը	86-40
Գասպիո Լօնտրա 3 այ վասէ	25-15

Վիէննա, 27 Յուլիս

Աէրօ ֆիորին	-
Բուսիի չըմէնտըֆէրի	24 20

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՄԸ

Էհամ. ռումի. ուշն ագչ. գաբ.	12 13
Գու սապահ աշելը	12-12
Իսթիդ. 63 (Մուֆթօն) 6 %. Ֆ.	70-
» 65 » 6 %. Ֆ.	66 50
» 69 (Բինար) 6	60 50
» 72 (Գօն ուիս Բրէդտոր)	21 50
» 73 6 %. Ֆ.	56-
Բուսիի չըմէնտըֆէր 3	50-
Ագճէ ֆայիզի	09-
Բէբօր Ղրշ	-
Հէվալէսիզ »	07 20

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	6-12
Օսմանլը պանգասը	9- 5
Սոսիէթէ ժէնէրալ	5-02
Թրամվայ	3-20

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշասն	Ղշ. Փր.
Գէյազ մէճիճիյէ ֆարգը	108- 8
Մէթալիք »	206-10
Գէշլիք »	210-20
Ալթըլըգ »	126-20
Գագըր »	700-
Գայմէ »	1100-
Ինկիլիզ լիրասը	110-06
Ֆրանսզ ալթունու	87-33
Ֆօլ	90-15
Գրիմիզ ալթունու	51-10
Գարպօն գայմէթ	9- 5